

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 109.563 van 30 juli 2002
in de zaak A. 98.746/X-9967.**

In zake :

1. Marina APERS,
2. Paul VAN BROECK,
3. Paul ONGHENA,
die woonplaats kiezen bij
Advocaten M. STORME en I. ROGIERS,
kantoor houdende te 1000 BRUSSEL,
Verenigingsstraat 28

tegen :

het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd
door de Vlaamse regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat H. SEBREGHTS,
kantoor houdende te 2018 ANTWERPEN,
Mechelsesteenweg 33.

tussenkommende partij :

het GEMEENTELIJK AUTONOOM HAVENBEDRIJF
ANTWERPEN,
dat woonplaats kiest bij
Advocaten D. D'HOOGHE en J. BOUCKAERT,
kantoor houdende te 1060 BRUSSEL,
Henri Wafelaertsstraat 47-51, bus 1.

DE RAAD VAN STATE, Xe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Marina APERS, Paul VAN BROECK en Paul ONGHENA op 26 december 2000 hebben ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van "het besluit van de Vlaamse regering dd. 8 september 2000 houdende definitieve vaststelling van het plan tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren op het grondgebied van de gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas en Stekene.";

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur Ch. BAMPs;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikking van 11 oktober 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 21 december 2001;

Gehoord het verslag van Staatsraad J. BOVIN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaten M. STORME en I. ROGIERS, die verschijnen voor de verzoekende partijen, van Advocaten H. SEBREGHTS en Y. LOIX, die verschijnen voor de verwerende partij, en van Advocaat J. BOUCKAERT, die in eigen naam en loco Advocaat D. D'HOOGE verschijnt voor de tussenkomende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur Ch. BAMPES;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de auditeur-generaal;

Overwegende dat het GEMEENTELIJK AUTONOOM HAVENBEDRIJF ANTWERPEN met een verzoekschrift van 7 februari 2001 heeft gevraagd om in het administratief kort geding te mogen tussenkomen; dat er grond is om het verzoek in te willigen;

Overwegende dat de verwerende partij en de tussenkomende partij ter terechtzitting, respectievelijk daags vóór de terechtzitting "pleitnota's" hebben ingediend; dat dergelijke nota's niet zijn voorzien in het procedurereglement betreffende de behandeling van de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging; dat de vraag van de verzoekende partijen bedoelde nota's uit de debatten te weren wordt ingewilligd;

Overwegende dat de Vlaamse regering bij het bestreden besluit van 8 september 2000 het erbij gevoegde plan tot gedeeltelijke wijziging van het koninklijk besluit van 7 november 1978 houdende vaststelling van het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren definitief heeft vastgesteld voor delen van het grondgebied

van de gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas en Stekene, afgebakend op de kaartbladen 7/5, 7/6, 7/7, 14/4, 15/1, 15/2 en 15/6 met aanvullende stedenbouwkundige voorschriften, zoals vervat in de bijlagen 1 tot en met 6 bij dit besluit, en heeft beslist dat de kaarten met de bestaande fysische en juridische toestand, behorende tot de niet-normatieve delen van het voormeld gewestplan, vervat zijn in de bijlagen 7 tot 11 bij dit besluit, en dat een bijzonder plan van aanleg of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan moet worden opgemaakt voor de koppelingsgebieden type 1;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat het verzoekschrift tot schorsing dermate uitgebreid en uitwendend is in de opbouw van de middelen en de uitwerking ervan, dat daardoor de rechten van verdediging, rekening houdend met de korte termijn van acht dagen voor het indienen van een nota, niet alleen geschonden worden, maar zelfs een fictie worden;

Overwegende dat door verzoekende partijen twaalf middelen worden aangevoerd, uiteengezet over 54 bladzijden; dat de door de verzoekende partijen aangevoerde middelen op het eerste gezicht op een voldoende duidelijke wijze de bepalingen en beginselen aanduiden waarvan de schending wordt aangevoerd; dat de omstandigheid dat meerdere middelen worden aangevoerd de voor de schorsingsprocedure kenmerkende prima facie beoordeling van de vordering niet in de weg staat; dat de aangeklaagde omvang van het verzoekschrift de verwerende partij er niet van heeft weerhouden zelf binnen de voorgeschreven termijn van acht dagen een 123 bladzijden tellende nota neer te leggen, waarin alle aangevoerde middelen over circa 90 bladzijden worden beantwoord; dat de verwerende partij zelf de steller is van de aangevochten akte en dus mag worden geacht het dossier te kennen; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de verwerende partij en de tussenkomende partij ter terechtzitting opwerpen dat verzoekende partijen ingevolge de inwerkingtreding op 20 december 2001 van het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, niet meer doen blijken van het rechtens vereiste actueel belang;

Overwegende dat het decreet waarnaar de verwerende partij en de tussenkomende partij verwijzen slechts de mogelijkheid schept om onder de erin gestelde voorwaarden bepaalde werken en handelingen in het betrokken gebied te verrichten nadat de Vlaamse regering hiervoor de stedenbouwkundige vergunningen heeft verleend, vergunningen welke volgens de bepalingen van hetzelfde decreet worden geacht niet te zijn verleend indien zij niet binnen de in het decreet bepaalde termijn door het Vlaams Parlement werden bekrachtigd; dat het bestreden besluit op het eerste gezicht bestemmingen vaststelt die meer toelaten dan de in het decreet vermelde handelingen en werken; dat de opgeworpen exceptie in de huidige stand van het geding niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat verzoekende partijen in de uiteenzetting van hun belang onder meer betogen wat volgt :

"Verzoekster APERS is inwoner van Doel.

Verzoekster APERS woont te Doel sedert 1992, met haar echtgenoot alsmede twee kleine kinderen (intussen circa 11 en 6 jaar). Verzoekster is des te meer getroffen daar ze voorheen reeds onteigend werd en uit haar huis gezet door de bouw van de Waaslandhaven op het grondgebied van Kallo.

Verzoeker VAN BROECK is eigenaar van gronden in de Arenbergpolder die met onteigening, opspuiting of minstens verdroging bedreigd zijn door de door de beslissing mogelijk gemaakt werken (met name door de uitbouw van de MIDA-zone boven het Doeldok). Zij eigendom (sectie E, nr. 215) blijkt uit stuk nr. 2A. Aanpalend aan deze grond in eigendom pacht verzoeker nog de gronden sectie E nrs. 213 (1ha. 89a. 20ca.) en 214 (1ha. 74a. 20ca.), zodat hij aldaar een aaneengesloten landbouwgrond uitbaat van 5,33 ha. Deze landbouwgronden worden onbestemd tot zeehavengebied type 2.

Verzoeker ONGHENA is eigenaar van gronden in Doel, wijk Ouden doel. Zijn eigendom is gronden Sectie A, nr. 375 C, 376D, 377 en 378, zijn landbouwbedrijf en de er rondliggende percelen.

De gronden van verzoeker ONGHENA liggen in een zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming.

Verzoeker ONGHENA is alleenstaande 38-jarige landbouwer.

(...)

Verzoekers worden getroffen in hun eigendommen, en hebben vanzelfsprekend een voldoende belang zodra de mogelijkheid tot uitoefening van hun eigendomsrecht (wordt) aangetast.

(...)

Verzoekster APERS is als inwoner van Doel vanzelfsprekend rechtstreeks in haar eigendom en woon- en leefmilieu getroffen door de bestreden beslissing. Deze beslissing beoogt immers de plaats waar zij wonen alsmede het hele dorp het statuut van woongebied te ontnemen, en het gebied om te bestemmen tot Zeehavengebied type 3. Dit betekent dat enkel renovatiewerken aan het huis nog (zijn) toegestaan. Herbouwing(en) worden definitief uitgesloten. Hetzelfde geldt voor nieuwbouw.

De bestreden beslissing vormt tevens grond om tot onteigening over te gaan. Verzoeker VAN BROECK is als eigenaar en pachter vanzelfsprekend evenzeer rechtstreeks getroffen door de bestreden beslissing, nu zijn landbouwgronden worden onbestemd tot zeehavengebied type 2. In dit gebied zijn werken,

handelingen en wijzigingen toegelaten die de realisatie van de bestemming op het oog hebben of die noodzakelijk zijn voor het functioneren van het zeehavengebied; ook lagunering van baggerspecie is er toegelaten. M.a.w. de gronden van de tweede verzoeker zullen vrij snel worden opgehoogd en dus worden vernietigd. Dergelijke verhoging kan in een mensenleven niet meer ongedaan worden gemaakt, zodat dit alleen al ernstig en onherstelbaar is.

De bestreden beslissing vormt tevens grond om tot onteigening over te gaan.

De gronden van verzoeker ONGHENA liggen in een zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming. Dit is een gebied dat wordt gereserveerd als zeehavengebied type 2. In dit gebied kan het buitenste deel van de buffer, bepaald in artikel 13, worden aangelegd; de specie die daarbij vrijkomt kan eveneens worden aangewend. De bestreden beslissing vormt tevens grond om tot onteigening over te gaan.

Het wordt verzoeker ONGHENA verboden nog te herbouwen of een nieuwbouw te vestigen. Dit brengt o.m. mee dat wanneer bijvoorbeeld één van de stallen van hem zou afbranden, hij geen nieuwe mag bouwen of ze trachten te herbouwen. Verzoeker ONGHENA, als alleenstaande 38-jarige landbouwer, loopt wanneer hij door één of andere ramp getroffen zou worden dus duidelijk het risico, alles kwijt te spelen.";

dat verzoekende partijen tevens het volgens hen rechtens beschermde belang aanvoeren tegen de aantasting van hun woonklimaat, leefmilieu, gezondheid en veiligheid welke het gevolg is van de realisatie van de bestemmingen die door het bestreden besluit worden vastgesteld;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat een verzoeker enkel een persoonlijk rechtstreeks en actueel belang kan laten gelden bij de vernietiging van een gewestplan voor wat betreft de ruimte waarover hij zelf privaat beschikt, dat alle argumentatie die de persoonlijke -d.i. inhoudelijke-, rechtstreekse -d.i. ruimtelijke- en actuele -d.i. tijdsgebonden- grenzen overschrijdt, niet kan worden weerhouden aangezien deze duidelijk een verdoken actio popularis inhoudt; dat, wat eerste verzoekster betreft, blijkt dat het bestreden besluit haar eigendom bestemt tot Zeehavengebied type 3, dat verzoeksters belang afgeleid uit de zonevreemdheid van haar eigendom ingevolge de bepalingen van de artikelen 145 en 166 van het decreet van 18 mei 1999 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de opdracht van de gemeenten definitieve oplossingen uit te werken voor de zonevreemdheidsproblematiek, niet rechtstreeks volgt uit het aangevochten plan, dat voorts artikel 12, tweede lid, van de aanvullende stedenbouwkundige voorschriften renovatiewerken en functiewijzigingen in het betrokken gebied toelaat tot op de datum dat de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor de bouw van het tweede getijdendok, dat, wat tweede verzoeker betreft, hij zijn gronden situeert in de Arenbergpolder en volgens hem in een zone Zeehavengebied type 2, dat de Arenbergpolder is gelegen in Zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming, zodat hij niet kan getuigen van enig actueel belang, dat hetzelfde geldt

voor derde verzoeker die zelf zijn gronden situeert in Zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming, dat verzoekende partijen zich om hun belang aan te tonen evenmin kunnen beroepen op de bescherming tegen een aantasting van het woonklimaat, leefmilieu, gezondheid en veiligheid, aangezien deze gronden gemeengoed zijn waarvoor de overheid steeds moet instaan, en een optreden daarvoor gelijkstaat met een actio popularis, en dat uit de leefbaarheidsstudie die werd gevoerd omtrent het dorp Doel overigens blijkt dat dit in meer of mindere mate leefbaar blijft, dat het aangevoerde gebrek aan rechtszekerheid, waardoor de leefbaarheid van Doel waar zij wonen ernstig wordt bedreigd alleszins niet geldt voor tweede verzoeker, die woonachtig is in Kieldrecht, en dat, wat eerste en derde verzoeker betreft, uit de leefbaarheidsstudie blijkt dat noch op milieutechnisch vlak, noch op socio-economisch vlak de leefbaarheid van Doel in het gedrang zal komen; dat verwerende partij concludeert dat verzoekende partijen, die hun belang dienen uiteen te zetten in het verzoekschrift, niet aantonen te dezen over het rechtens vereiste belang te beschikken;

Overwegende dat de tussenkomende partij opwerpt dat het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (BS 29 oktober 1988) (hierna "het aanwijzingsbesluit") evenals het koninklijk besluit van 7 november 1978 houdende vaststelling van het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren onwettig zijn in zover de bepalingen van deze besluiten aan het gedeelte van het linkeroevergebied waar het Deurganckdok doorgang zal vinden bestemmingen heeft toegekend die tegenstrijdig zijn met de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkeroevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen (hierna "de linkeroeverwet"), dat deze onwettige bepalingen overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet buiten beschouwing moeten worden gelaten, dat door de bestreden beslissing de bestemming als haven- en industriegebied van dit gedeelte van de linkeroeverwet wordt bevestigd en de in het aanwijzingsbesluit en in het gewestplan Sint-Niklaas - Lokeren vervatte onwettigheden in overeenstemming worden gebracht met de bepalingen van genoemde wet, dat een schorsing en vernietiging de genoemde onwettige situatie zou doen herleven; dat de vordering derhalve onontvankelijk is bij gebrek aan een geoorloofd belang;

Overwegende dat eerste verzoekende partij woonachtig is te Doel; dat de bestemming van haar eigendom ingevolge het bestreden besluit wordt gewijzigd van "woongebied" in "zeehavengebied type 3"; dat de aanvullende stedenbouwkundige voorschriften voor "zeehavengebied type 3" luiden als volgt :

"Dit gebied wordt gereserveerd als zeehavengebied type 2. Het behoort tot het havengebied, bedoeld in artikel 3, § 1 van het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van zeehavens.

Tot op de datum waarop een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor een tweede getijdendok kunnen werken, handelingen en wijzigingen worden toegestaan die de leefbaarheid van het gebied garanderen. Dit betekent dat renovatiewerken aan private eigendommen en aan het openbaar en privaat domein kunnen worden toegelaten, alsook functiewijzigingen die gericht zijn op het functioneren van de woonkern. Tot renovatiewerken behoren beperkte verbouwingen en uitbreidingen van woningen en andere gebouwen. Nieuwbouw en het herbouwen van een gebouw kunnen echter niet worden toegestaan.";

dat het aanvullend stedenbouwkundig voorschrift voor "zeehavengebied type 2", waarnaar in het eerste lid van voornoemd aanvullend stedenbouwkundig voorschrift wordt verwezen, luidt als volgt :

"Dit gebied is bestemd om te functioneren als Vlaams havengebied als onderdeel van de haven op de linker- en rechter Scheldeoever ter hoogte van Antwerpen. Het behoort tot het havengebied, bedoeld in artikel 3, § 1 van het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens. In dit gebied zijn werken, handelingen en wijzigingen toegelaten die de realisatie van de bestemming op het oog hebben of die noodzakelijk zijn voor het functioneren van dit zeehavengebied. Ook de lagunering van baggerspecie is er toegelaten.";

Overwegende dat tweede verzoeker eigenaar blijkt te zijn van een grond, gelegen te Beveren-Waas (Doel), Arenbergpolder, kadastraal bekend sectie E, nr. 215, en pachter van de aanpalende gronden, kadastraal bekend sectie E, nrs. 213 en 214; dat deze gronden door hem worden uitgebaat als landbouwgronden; dat de bestemming van genoemde gronden ingevolge het bestreden besluit wordt gewijzigd van "havenuitbreidingsgebied" deels in "zeehavengebied type 2" en deels in "zeehavengebied met tijdelijk agrarisch karakter"; dat het aanvullend stedenbouwkundig voorschrift van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren voor "havenuitbreidingsgebied" luidt als volgt :

"Het gebied dat als 'Havenuitbreidingsgebied' is aangeduid kan op initiatief van de Staat, de Provincie, de gemeente of de vereniging van gemeenten en met instemming van het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden bestemd worden voor de vestiging van industriële bedrijven en voor de aanleg van portuaire installaties.

De bestemming kan slechts worden verwezenlijkt nadat zij door ons is vastgesteld ofwel bij toepassing van de wetgeving betreffende de economische expansie ofwel in een door ons goedgekeurd bijzonder plan van aanleg.

Zolang de verwezenlijking van die bestemming niet is beslist zoals in het tweede lid is gesteld, mogen in het betrokken gebied slechts werken en handelingen worden uitgevoerd die overeenstemmen met de door de grondkleur in het gewestplan aangegeven bestemming en die betrekking hebben op de exploitatie van bestaande landbouwbedrijven.";

dat deze bestemming voor de betrokken gronden wordt vervangen, deels door de bestemming "zeehavengebied type 2" waarvan het aanvullend stedenbouwkundig voorschrift hiervoor reeds werd aangehaald, en deels door de bestemming "zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming", waarvoor het aanvullend stedenbouwkundig voorschrift luidt als volgt :

"Dit gebied wordt gereserveerd als zeehavengebied type 2.

Met uitzondering van de aanleg van het buitenste deel van de buffer en de aanwending van de daarbij vrijgekomen specie, zoals bepaald in artikel 13, kan de bestemming slechts gerealiseerd worden voor het geheel of een gedeelte van het gebied na vaststelling van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Dit ruimtelijk uitvoeringsplan kan slechts ten vroegste worden vastgesteld in het jaar 2007.

In afwachting heeft het gebied een agrarische bestemming en zijn alle verbouwings- en uitbreidingswerken aan bestaande landbouwbedrijven, inclusief bedrijfswoningen, en aan bestaande woningen mogelijk volgens de normale stedenbouwkundige en andere regels die betrekking hebben op agrarisch gebied. Evenwel zijn nieuwbouw en het herbouwen van gebouwen niet toegestaan. De inplanting van nieuwe landbouwbedrijven, al dan niet met bijbehorende bedrijfswoningen, is niet toegelaten.";

Overwegende dat derde verzoeker eigenaar blijkt te zijn van een landbouwbedrijf en omliggende percelen gelegen te Beveren-Waas (Doel), Ouden Doel, kadastraal bekend sectie A, nrs. 375 c, 376 d, 377 en 378; dat de bestemming van zijn eigendom ingevolge het bestreden besluit wordt gewijzigd van "havenuitbreidingsgebied" in "zeehavengebied met tijdelijk agrarisch karakter"; dat aldus de hiervoor aangehaalde aanvullende stedenbouwkundige voorschriften voor "havenuitbreidingsgebied" worden vervangen door de hiervoor aangehaalde aanvullende stedenbouwkundige voorschriften voor "zeehavengebied met tijdelijk agrarisch karakter";

Overwegende dat artikel 3 van de linkeroeverwet, zoals vervangen bij het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens, bepaalt wat volgt :

"In het L.S.O.-gebied wordt naast zones voor algemene infrastructuur, agrarische gebieden, woongebieden en groengebieden een havengebied onderscheiden. De grenzen en de bestemming van deze zones worden vastgesteld door de Vlaamse regering overeenkomstig de wetgeving op de ruimtelijke ordening. De Maatschappij en het gemeentelijk havenbedrijf van Antwerpen zijn slechts bevoegd in het havengebied.";

dat artikel 5 van dezelfde wet, zoals vervangen bij hetzelfde decreet, bepaalt wat volgt :

"Artikel 5. Het havengebied van het L.S.O.-gebied omvat :

1° een maritieme zone bestaande uit :

- de natie infrastructuur, welke overeenkomstig artikel 12 van deze wet door het Vlaamse Gewest aan de havenbeheerder in beheer wordt gegeven.

- de daarbij aansluitende terreinen die voor de havenbeheerder noodzakelijk zijn ten behoeve van de eigen exploitatie.

- de gebieden ten zuiden van het kanaaldok alsmede ten noorden een homogene zone omheen het kanaaldok, de insteeddokken en alle andere dokken bestemd voor overslag en havengebonden opslag alsook de stroken langs de Schelde, die bestemd zijn voor de aanleg van meergelegenheden van zee- en binnenschepen.

2° een industriële zone omheen de in 1° beschreven zone die er een ruimtelijk, functioneel en economisch geheel mee vormt.

De grenzen tussen de in dit artikel genoemde zones worden vastgelegd overeenkomstig de wetgeving op de ruimtelijke ordening.";

dat "Hoofdstuk VII" van de linkeroeverwet bepalingen bevat betreffende "Ruimtelijke ordening, stedenbouw en milieuzorg"; dat artikel 29 bepaalt wat volgt :

"Onverminderd de wettelijke beschikkingen inzake ruimtelijke ordening houden de personen en instanties die in het L.S.O. gebied aangewezen zijn voor het opmaken van plannen van aanleg, richt- of structuurplannen , alsmede alle plannen in verband met de infrastructurele uitbouw eveneens de maatschappij op de hoogte van de voorstudie en delen zij haar alle voorontwerpen of ontwerpplannen mede.

De maatschappij kan ten allen tijde de opmerkingen maken of suggesties doen die zij nuttig acht.";

Overwegende dat uit het vorenstaande blijkt dat de grenzen en de bestemming van de zones gelegen binnen het gebied waarop de linkeroeverwet van toepassing is worden vastgesteld door de Vlaamse regering overeenkomstig de wetgeving op de ruimtelijke ordening, en niet door de linkeroeverwet zelf; dat eerste verzoekster woonachtig is in de dorpskern van Doel, dat tweede verzoeker gronden exploiteert in de Arenbergpolder en dat derde verzoeker een landbouwbedrijf exploiteert in de wijk Ouden Doel; dat niet wordt betwist dat ondanks de linkeroeverwet, de dorpskern van Doel de facto de bestemming woongebied heeft behouden; dat ook tweede en derde verzoeker, ondanks de bepalingen van genoemde wet, hun gronden en bedrijf zijn blijven exploiteren; dat verzoekers hierdoor alleen

reeds van een voldoende belang doen blijken om het bestreden besluit aan te vechten, niet alleen wat betreft de eigendommen waarop zij rechten kunnen laten gelden, maar ook wat betreft het omliggende gebied op het grondgebied van de gemeente Beveren waarvan de bestemming door het bestreden besluit wordt gewijzigd en die, gelet op de economie van het bestreden plan, ontegensprekelijk hun woon- en werksituatie mede bepalen; dat de excepties in zoverre niet kunnen worden aangenomen;

Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de nietigverklaring van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

Overwegende dat, wat de eerste door voornoemd artikel 17, § 2, opgelegde voorwaarde betreft, verzoekers in een zevende middel de schending aanvoeren van :

- "- art. 10 van het EG-Verdrag (nieuwe nummering)
 - de Europese richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de EG van 2 april 1979 (Vogelrichtlijn), in het bijzonder art. 1, lid 1 en 2, 4 leden 1 en 2 en 13;
 - de Europese richtlijn 92/43/EG van de Raad van de EG van 21 mei 1992 (Habitatrichtlijn), in het bijzonder art. 3.1, art. 5, art. 6 en art. 7 en art. 11 :
 - het Besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van de speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG, meer bepaald voor zover het vogelrichtlijngebied nr. 13 : 'Schorren en Polders van de Beneden-Schelde aanwijst;
 - het Besluit van de Vlaamse regering van 14 februari 1996 tot aanwijzing van de habitatrichtlijngebieden in de zin van de richtlijn 92/43/EG;
 - het Besluit van de Vlaamse Regering van 7 april 2000 betreffende de natuurlijke habitats;
 - art. 1 van het Decreet ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996; en
 - de algemene zorgvuldigheidsplicht als beginsel van behoorlijk bestuur.
- Toepassing van het ligaliteitsbeginsel (art. 159 GW) ten aanzien van de Besluiten van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 en 7 april 2000 die in strijd zijn met het Europees gemeenschapsrecht.";

Overwegende dat verzoekende partijen in een "Inleiding en samenvatting" onder meer betogen dat in het middel wordt toegelicht "dat de bestreden beslissing onwettig" is :

- "- omdat ze het speciale beschermingsstatuut van het betrokken gebied (als SBZ-V en SBZ-H) niet in rekening brengt,

- omdat ze werken en projecten (onder meer het Deurganckdok, alsmede industriezones) intekent op het gewestplan, die de natuurlijke kenmerken van SBZ's aantasten, zonder dat aan de voorwaarden van art. 6 lid 4 is voldaan met name a) dat de afwijking gebaseerd is op dwingende redenen van algemeen belang, en dat er een voorafgaand advies is van de Europese Commissie, en b) zonder dat er voldoende compensaties voor het verlies aan natuurwaarden zijn beslist én daadwerkelijk gerealiseerd.
- en in ondergeschikte orde ook onwettig is in zoverre het gebieden betreft die niet onder het statuut van SBZ zouden (moeten) vallen.";

Overwegende dat verzoekende partijen met betrekking tot het belang bij het middel stellen dat dit reeds kan worden afgeleid uit het belang bij de vordering; dat zij verwijzen naar de beschrijving van hun belangen bij de vordering zoals voorafgaand uiteengezet en de schade aan deze belangen, dat de gebieden die als SBZ waren aangewezen of hadden moeten zijn aangewezen hun woongebied quasi onaantastbaar maken, dat de kwalificatie als SBZ gevolgen met zich meebrengt zoals o.a. de verplichting tot ruimtelijke ordening overeenkomstig de ecologische eisen van leefgebied (art. 3.2b Vogelrichtlijn), een milieueffectrapportage-plicht voor werken die de natuurlijke kenmerken aantasten of de waterhuishouding beïnvloeden, enz., dat zij het unieke landschap verliezen waarvoor ze kozen, dat een SBZ borg staat voor een tamelijk goede leef- en woonkwaliteit, gelet op de belangrijke instandhoudingsplicht ten aanzien van dergelijke gebieden, dat door de onbestemdheid hun huizen en gronden meerwaarde en bescherming verliezen die wordt geboden door de levenskwaliteitsbuffer die hun eigendommen genieten door te grenzen aan een vogelrichtlijngebied, dat hun levenskwaliteit aldus door de bestreden beslissing "wordt aangevallen"; dat zij voorts in concreto aanvoeren dat de tweede verzoeker gronden bezit die zijn gelegen binnen het vogelrichtlijngebied en dat, alhoewel Doel-dorp zelf niet in het vogelrichtlijngebied is gelegen, het omliggende vogelrichtlijngebied als een soort buffer dient te worden beschouwd;

Overwegende dat zowel de verwerende partij als de tussenkomende partij opwerpen dat verzoekende partijen geen belang hebben bij het middel; dat zij in essentie betogen dat verzoekende partijen niet te kennen geven dat en óf zij rechtstreeks getroffen zijn door de vermeende schending van de habitat- en vogelrichtlijn, en dat ze meer bepaald niet te kennen geven dat en óf zij over enige rechten beschikken op gronden die waardevol zijn voor het vogelbestand dan wel de fauna en flora en die, ten gevolge van het bestreden besluit, vernietigd zouden worden; dat de bewering als zouden verzoekende partijen bekommerd zijn om het leefgebied op het linkeroevergebied niet volstaat om te besluiten dat zij een

rechtstreeks en persoonlijk belang hebben bij het middel, dat een dergelijk belang zich immers in niets onderscheidt van het belang dat eenieder zou hebben bij een dergelijk middel, dat verzoekende partijen aldus een actio popularis instellen, dat het middel niet ontvankelijk is;

Overwegende dat uit de gegevens van de zaak blijkt dat het vogelrichtlijngebied speciale beschermingszone nr. 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde", zoals vastgesteld bij besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988, zich uitstrekt rond Doel waar eerste verzoekster woonachtig is en dat de gronden van tweede en derde verzoekers zijn gelegen binnen het betreffende vogelrichtlijngebied; dat bij besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 genoemde speciale beschermingszone wordt ingeperkt; dat deze inperking betrekking heeft op het gebied van deze speciale beschermingszone dat is gelegen rond Doel en op een gebied dat is gelegen in de omgeving van de gronden en landbouwexploitatie van tweede en derde verzoekers; dat op het eerste gezicht niet kan worden ontkend dat de specifieke beschermingsmaatregelen die in vogelrichtlijngebieden van toepassing zijn een impact hebben op het leefklimaat in het betrokken gebied; dat deze impact niet beperkt is tot de grenzen van het vogelrichtlijngebied, maar zich ook uitstrekt over de aanpalende gebieden; dat verzoekende partijen die van het wettelijk vereiste belang bij de gevraagde schorsing doen blijken ook doen blijken van het vereiste belang bij het middel waarin de schending wordt aangevoerd van richtlijnen die gevolgen hebben wat betreft de bestemmingen die aan het betrokken gebied kunnen worden gegeven; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de tussenkomende partij aanvoert dat in het middel de schending wordt aangevoerd van de meest diverse bepalingen, zonder dat de aangevoerde schendingen op afdoende wijze worden toegelicht ten aanzien van de bepalingen van het bestreden besluit, zodat het middel niet ontvankelijk is obsecuri libelli;

Overwegende dat in het middel op een voldoende duidelijke wijze de bepalingen en beginselen worden aangeduid waarvan de schending wordt aangevoerd en de wijze waarop verzoekende partijen van mening zijn dat het bestreden besluit deze bepalingen en beginselen schendt; dat het middel zoals uiteengezet in het verzoekschrift een prima facie beoordeling niet in de weg staat; dat overigens de tussenkomende partij het betreffende middel in haar verzoekschrift

tot tussenkomst uitvoerig heeft beantwoord; dat de exceptie niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat de tussenkomende partij de directe werking van de artikelen 4, vierde lid, eerste zin, van de vogelrichtlijn evenals van de artikelen 5 en 6, tweede, derde en vierde lid, van de habitatrichtlijn, betwist; dat zij er in essentie op wijst dat een richtlijnbeepaling slechts op nuttige wijze voor de nationale rechter kan worden ingeroepen als deze bepaling "directe werking" heeft, m.a.w. dat ze naar inhoud onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig is, dat de lidstaten, ook al is het zo dat de aanwijzingsplicht te beoordelen is in het licht van ornithologische criteria, een ruime discretionaire appreciatiebevoegdheid behouden bij de beoordeling van die gegevens, dat verzoekende partijen evenmin doen blijken dat artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn directe werking heeft, en dat het Hof van Justitie zelf zich nog niet over de vraag naar de directe werking van artikel 4 van de vogelrichtlijn en artikel 6 van de habitatrichtlijn heeft uitgesproken;

Overwegende dat hierna enkel het vierde onderdeel van het zevende middel wordt onderzocht; dat voor het onderzoek van dit onderdeel van het middel enkel de directe werking van de artikelen 4, leden 1, 2 en 4, eerste zin van de vogelrichtlijn, alsmede artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de habitatrichtlijn dient te worden onderzocht;

Overwegende dat artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (vogelrichtlijn) onder meer bepaalt wat volgt:

"1.Voor de leefgebieden van de in bijlage I vermelde soorten worden speciale beschermingsmaatregelen getroffen, opdat deze soorten daar waar zij nu voorkomen, kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten.

In dat verband wordt gelet op:

- a)soorten die dreigen uit te sterven;
- b)soorten die gevoelig zijn voor bepaalde wijzigingen van het leefgebied;
- c)soorten die als zeldzaam worden beschouwd omdat hun populatie zwak is of omdat zij slechts plaatselijk voorkomen;
- d)andere soorten die vanwege de specifieke kenmerken van hun leefgebied speciale aandacht verdienen.

Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de tendensen en deschommelingen van het populatiepeil.

De Lid-Staten wijzen met name de naar aantal en oppervlakte voor de instandhouding van deze soorten meest geschikte gebieden als speciale beschermingszones aan, waarbij rekening wordt gehouden met de bescherming die deze soorten in de geografische zee- en landzone waar deze richtlijn van toepassing is, behoeven.

2.De Lid-Staten nemen soortgelijke maatregelen ten aanzien van de niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogels, waarbij rekening wordt gehouden met de behoeften van het gebied van bescherming in de geografische zee- en landzone waar deze richtlijn van toepassing is, ten aanzien van hun broed-, rui- en overwinteringsgebieden en rustplaatsen in hun trekzone. Met het oog hierop besteden de Lid-Staten zelf bijzonder aandacht aan de bescherming van watergebieden en in het bijzonder aan de watergebieden van internationale betekenis.

(...)

4.De Lid-Staten nemen passende maatregelen om vervuiling en verslechtering van de woongebieden in de in de leden 1 en 2 bedoelde beschermingszones te voorkomen, alsmede om te voorkomen dat de vogels aldaar worden verstoord, voor zover deze vervuiling, verslechtering en storing, gelet op de doelstellingen van dit artikel, van wezenlijke invloed zijn. Ook buiten deze beschermingszones zetten de Lid-Staten zich in om vervuiling en verslechtering van de woongebieden te voorkomen.";

Overwegende dat overeenkomstig artikel 7 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitatten en de wilde flora en fauna (habitatrichtlijn) de uit artikel 6, leden 2, 3 en 4 van deze richtlijn voortvloeiende verplichtingen "in de plaats (komen) van de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 4, lid 4, eerste zin, van de richtlijn 79/409/EEG (vogelrichtlijn), voor wat betreft de speciale beschermingszones die overeenkomstig artikel 4, lid 1, van die richtlijn zijn aangewezen of bij analogie overeenkomstig artikel 4, lid 2, van die richtlijn zijn erkend, zulks vanaf de datum van toepassing van de onderhavige richtlijn, dan wel vanaf de datum van de aanwijzing of erkenning door een Lid-Staat overeenkomstig de richtlijn 79/409/EEG, indien deze datum later valt";

Overwegende dat artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitatten en de wilde flora en fauna (habitatrichtlijn) bepaalt wat volgt:

"2.De Lid-Staten treffen passende maatregelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren, gelet op de doelstellingen van deze richtlijn een significant effect zouden kunnen hebben.

3.Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo'n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Gelet op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied en onder voorbehoud van het bepaalde in lid 4, geven de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor dat plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal

aantasten en nadat zij in voorkomend geval inspraakmogelijkheden hebben geboden.

4. Indien een plan of een project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algemene samenhang van Natura 2000 bewaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of prioritaire soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd.";

Overwegende dat richtlijnen in beginsel geen directe werking hebben; dat een richtlijn wel directe werking in de Belgische rechtsorde heeft wanneer de omzettingstermijn voor de betrokken richtlijn is verstreken en indien zij duidelijke en onvoorwaardelijke bepalingen bevat die geen verdere substantiële interne uitvoeringsmaatregel door communautaire of nationale overheden behoeven om het gewild effect op nuttige wijze te bereiken;

Overwegende dat de omzettingstermijn voor zowel de vogelrichtlijn als de habitatrichtlijn is verstreken; dat hierover geen betwisting bestaat; dat wat de vraag betreft of deze richtlijnen tijdig werden omgezet en in voorkomend geval of deze omzetting correct is geschied in de huidige stand van de procedure kan worden volstaan, wat de omzetting van de vogelrichtlijn betreft, met het antwoord dat het Vlaamse Gewest met een brief van 4 september 2000 heeft verstrekt op het met redenen omklede advies van de Europese Commissie van 19 juli 2000 in de voor de Europese Commissie hangende procedure 99/4814 tegen het Koninkrijk België wegens onjuiste tenuitvoerlegging van de betreffende richtlijn, en waarin door het Vlaamse Gewest wordt verwezen naar een zgn. "stappenplan" dat op 13 april 2000 aan de Commissie werd overgemaakt en waarin wordt gesteld dat in dat kader een wijziging van het decreet van 21 april 1997 betreffende het natuurbehoud wordt voorbereid en dat "het voorontwerp van wijzigingsdecreet voorziet dat de speciale beschermingszones in het kader van de vogelrichtlijn moeten beantwoorden aan de criteria opgesomd in de artikelen 4, 1° en 4.2."; dat aldus het Vlaamse Gewest op het eerste gezicht zelf lijkt toe te geven dat de omzetting alleszins niet correct is geschied en dat om dit te verhelpen nieuwe regelgeving in het vooruitzicht wordt gesteld; dat deze regelgeving evenwel tot op heden nog niet blijkt te zijn tot stand gebracht;

Overwegende dat, wat de omzetting van de habitatrichtlijn betreft, in de huidige stand van de procedure kan worden volstaan met het antwoord dat het Vlaamse Gewest met een brief van 12 mei 2000 heeft verstrekt op het met redenen omklede advies van de Europese Commissie van 10 februari 2000 in de voor de Europese Commissie hangende procedure 98/2226 tegen het Koninkrijk België wegens onjuiste tenuitvoerlegging van deze richtlijn, waarin wordt verwezen naar het verslag van de vergadering van de Vlaamse regering van 7 april 2000 dat luidt als volgt :

"Betreft : omzetting habitatrichtlijn en vogelrichtlijn in Vlaamse wetgeving. Voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende de aanwijzing en instandhouding van speciale beschermingszones in toepassing van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn.
(VR/2000/07.04/DOC.0292)

Beslissing : De Vlaamse regering beslist:

- 1.haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van besluit en aan de bijlagen I t.e.m. V;
- 2.haar goedkeuring te hechten aan het bij voornoemde nota gevoegde stappenplan m.b.t. de omzetting van de habitat- en vogelrichtlijn;
- 3.de Vlaamse minister, bevoegd voor het natuurbehoud, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de MINA-Raad en van de SERV;
- 4.de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, de Vlaamse minister, bevoegd voor de landschappen, en de Vlaamse minister, bevoegd voor het natuurbehoud, elk wat hem of haar betreft, te gelasten zich in te schakelen in voornoemd stappenplan; de Vlaamse minister, bevoegd voor het natuurbehoud, wordt gelast daartoe het nodige overleg op te starten;
- 5.de Vlaamse minister, bevoegd voor het natuurbehoud, te gelasten het in punt 1 vermelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering en het in punt 2 vermelde stappenplan onverwijld over te zenden aan de Europese Commissie.",

en waarin in bijlage eveneens is gevoegd de nota aan de leden van de Vlaamse regering betreffende het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering houdende de aanwijzing en instandhouding van speciale beschermingszones in toepassing van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn, het betreffende voorontwerp met bijlagen I tot en met V, en het "stappenplan"; dat aldus het Vlaamse Gewest op het eerste gezicht zelf lijkt toe te geven dat de omzetting alleszins niet correct is geschied en dat, om dit te verhelpen, nieuwe regelgeving in het vooruitzicht wordt gesteld; dat deze regelgeving evenwel tot op heden nog niet blijkt tot stand te zijn gebracht;

Overwegende dat uit de bepalingen van de vogelrichtlijn op het eerste gezicht blijkt dat zuiver ornithologische criteria bepalen of een gebied moet worden aangeduid als vogelrichtlijngebied; dat niet de aanwijzing door de Lid-Staat, maar het feit dat het gebied behoort tot de meest geschikte gebieden voor het behoud

van een of meerdere soorten van in bijlage I en niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogels bepalend is voor het antwoord op de vraag of een gebied onderworpen is aan de beschermingsvoorschriften van de vogelrichtlijn; dat artikel 6, leden 2 tot 4, van de habitatrichtlijn, dat artikel 4, lid 4, eerste zin van de vogelrichtlijn heeft vervangen, de regelgeving wat de aanwijzing van de speciale beschermingszones betreft onverkort laat; dat het slechts een rechtsgrond biedt om, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, het plan toch te kunnen realiseren indien aan de erin opgelegde voorwaarden is voldaan; dat artikel 6, leden 2 tot 4, van de habitatrichtlijn aan de Lid-Staten voldoende nauwkeurige en onvoorwaardelijke verplichtingen lijkt op te leggen die niet afhankelijk zijn van een discretionaire uitvoeringsmaatregel;

Overwegende dat uit het hiervorenstaande op het eerste gezicht dient te worden geconcludeerd dat de genoemde bepalingen van artikel 4, leden 1, 2 en 4, eerste zin van de vogelrichtlijn en artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de habitatrichtlijn directe werking hebben in het Vlaamse Gewest;

Overwegende dat de tussenkomende partij opwerpt dat het aanwijzingsbesluit van 17 oktober 1988 onwettig is om meerdere redenen, met name a) omdat het voorontwerp van dit besluit niet voor advies werd voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State, hoewel het gaat om een reglementair besluit, en hiervoor geen afdoende motieven blijken, b) omdat het aanwijzingsbesluit "geen voldoende rechtsbasis heeft", c) omdat het aanwijzingsbesluit, gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie inzake de draagwijdte van artikel 4 van de vogelrichtlijn en artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de habitatrichtlijn, de vigerende gewestplanbestemming impliciet wijzigt zonder dat die wijziging op de daartoe geëigende wijze tot stand is gekomen overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 2, 9, 10 en 11 van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, d) omdat de aanwijzing van het gehele linkeroevergebied, al dan niet in zijn geheel dan wel slechts bij perimeter, inherent strijdig is met de ruimtelijke bestemming zoals die in de linkeroeverwet is vervat, nu het aanwijzingsbesluit, gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie inzake de draagwijdte van artikel 4 van de vogelrichtlijn en artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de habitatrichtlijn, impliciet maar zeker de bestemming wijzigt zoals deze door de linkeroeverwet werd vastgesteld, zonder dat die wijziging op de daartoe geëigende wijze, met name bij decreet, tot stand is gekomen, e) omdat de aanwijzing van het gehele linkeroevergebied, al dan niet in zijn geheel dan wel slechts bij perimeter, strijdig is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het zorgvuldigheids-, het redelijkheids- en het consistentiebeginsel,

alsmede het vertrouwens- en het rechtszekerheidsbeginsel, f) omdat het aanwijzingsbesluit, in zoverre het het gebied "Schorren en polders van de beneden-Schelde" al dan niet in zijn geheel dan wel slechts bij perimeter, als vogelrichtlijn-gebied aanwijst, en in zoverre hieraan enige rechtskracht kan worden verleend in het licht van de hoger aangehaalde excepties, impliciet is opgeheven door het "Structuurplan Vlaanderen", bekrachtigd door het Vlaams Parlement, hetgeen minstens de rechtsplicht inhoudt het aanwijzingsbesluit formeel uit de rechtsorde te verwijderen, en g) omdat het niet tegenstelbaar is;

Overwegende dat de tussenkomende partij eveneens opwerpt dat er geen verplichting is tot aanwijzing van het linkerscheldeoevergebied, hetzij in zijn geheel, hetzij voor het projectgebied, als "speciale beschermingszone" in de zin van artikel 4, lid 1, van de vogelrichtlijn; dat de tussenkomende partij in de uiteenzetting van de exceptie betoogt dat, aangezien de verzoekende partijen niet aangeven op welke grond en voor welke vogelsoorten er precies een aanwijzingsplicht bestaat voor het betrokken gebied, het middel als niet ernstig moet worden afgewezen, aangezien er, bij gebreke aan gegevens waaruit blijkt dat er een aanwijzingsplicht voor het betrokken gebied bestaat, moeilijk sprake kan zijn van een schending van artikel 4, leden 1 en 2, van de vogelrichtlijn en artikel 6, leden 2, 3 en 4 van de habitatrichtlijn;

Overwegende dat, zoals hiervoren reeds werd vastgesteld, niet de aanwijzing door de Lid-Staat, maar het feit dat het gebied behoort tot de meest geschikte gebieden voor het behoud van een of meerdere soorten van in bijlage I en niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogels bepalend is voor het antwoord op de vraag of een gebied onderworpen is aan de beschermingsvoorschriften van de vogelrichtlijn; dat de betreffende beschermingsvoorschriften ook van toepassing zijn op die gebieden die, hoewel zij niet zijn aangewezen door een Lid-Staat, behoren tot de gebieden die het meest geschikt zijn voor het behoud van bedoelde vogelsoorten;

Overwegende dat in casu het gebied waarop het bestreden besluit betrekking heeft bij besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 werd aangewezen als speciale beschermingszone nr. 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde"; dat dit besluit door de tussenkomende partij niet blijkt te zijn aangevochten; dat het definitief is geworden; dat ervan dient te worden uitgegaan dat het besluit op een juiste feitelijke grondslag is gesteund met name dat het betrokken gebied behoort tot de meest geschikte gebieden voor de bescherming van de te

beschermen vogelsoorten, tenzij wordt aangetoond dat dit kennelijk niet het geval is; dat de tussenkomen partij op het eerste gezicht geen afdoende gegevens bijbrengt waaruit blijkt dat de aanwijzing van het betrokken gebied is gesteund op feiten die deze aanwijzing niet kunnen verantwoorden; dat de omstandigheid dat het gebied behoort tot de meest geschikte gebieden voor de instandhouding van de te beschermen vogelsoorten volstaat om te zijn onderworpen aan de beschermingsvoorschriften van de vogelrichtlijn; dat de eventuele onwettigheden die zouden kunnen kleven aan het aanwijzingsbesluit van 17 oktober 1988 zonder gevolg lijken te blijven voor wat betreft de toepassing van genoemde beschermingsvoorschriften; dat in de gegeven omstandigheden een onderzoek van en een uitspraak over de aangevoerde excepties zich ten opzichte van dit besluit in de huidige stand van de rechtspleging niet opdringt;

Overwegende dat verzoekende partijen in een vierde onderdeel van het middel aanvoeren dat de compenserende maatregelen onvoldoende zijn; dat zij dit onderdeel van het middel uiteenzetten als volgt :

“Samenvatting

7.5.1. De beslissing is onwettig omdat ze een havenuitbreiding plant die de natuurlijke kenmerken van vogel- of habitatgebieden aantasten, zonder dat er daadwerkelijke én voldoende compensaties voor het verlies aan natuurwaarden zijn beslist. De voorgestelde compensaties kunnen zowel om juridische als om feitelijke redenen niet als compensatie gelden. Bovendien worden de voorgestelde compensaties niet eens daadwerkelijk gerealiseerd vooraleer de aantastingen van het gebied plaatsvinden.

Toelichting

7.3.1. In de louter hypothetische veronderstelling dat alternatieven voor de bestreden havenuitbreiding inderdaad zouden ontbreken, dat de aangevoerde economische argumenten zouden kunnen worden gelden als dwingende redenen van groot openbaar belang en er gunstig advies zou zijn van de Europese Commissie dan wel dit niet vereist zou zijn - quod non -, dan nog blijven de bestreden beslissingen manifest in strijd met art. 6 lid 4 van de Habitatrichtlijn. De nodige compenserende maatregelen werden immers niet genomen.

In dit onderdeel wordt dan ook afzonderlijk ingegaan op de verplichting tot 'het nemen van alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.' (art. 6 lid 4 HRL). Met name wordt aangetoond dat de voorgestelde maatregelen géén (voldoende) compensatie vormen en bovendien dat er in ieder geval nog geen compensaties gerealiseerd zijn, wat krachtens art. 6 lid 4 een noodzakelijke voorwaarde is om het project te kunnen goedkeuren.

De ter rechtvaardiging aangevoerde compenserende maatregelen betreffen in essentie maatregelen die zouden zijn genomen met betrekking tot de potpolder/meersen van Kruibeke-Bazel-Rupelmonde met name de aanleg van een 'gecontroleerd overstromingsgebied' aldaar en de onbestemming van hetzelfde gebied van gebied met verblijfsrecreatie naar natuurgebied.

De enige initiatieven die reeds zijn genomen zijn:

- de uitbreiding van het vogelrichtlijngebied aldaar met 781ha. bij genoemd Besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 (uitbreiding van Vogelricht-

lijng gebied nr. 3.4. (= 12) Durme en middenloop van de Schelde met het gecontroleerd Overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde);
- een bestemming met als aanvullend stedenbouwkundig voorschrift 'gecontroleerd overstromingsgebied', nadat eerder werken en handelingen noodzakelijk voor de realisatie van de 'gecontroleerde overstromingsfunctie' van dat gebied te Kruibeke-Bazel-Rupelmonde van algemeen belang zijn verklaard.

Los van de vraag of de noodzakelijke maatregelen dus wel al zijn genomen (waarover onder 7.3.4.) moet vooreerst al worden vastgesteld dat het hier zowel om juridische (7.3.2.) als om feitelijke (7.3.3.) redenen niet als een compensatie kan gelden voor de aantastingen door de geplande havenuitbreiding.

7.3.2. Op de eerste plaats zijn er duidelijke juridische redenen waarom dit gebied onmogelijk als compensatie kan gelden; zij werden hoger bij de feiten (10.3) reeds aangegeven : de genomen maatregelen bieden aan het gebied namelijk geen bijkomende bescherming qua natuurwaarden bovenop de bescherming die dit gebied juridisch reeds genoot. Immers, enerzijds was het gebied al eerder aangeduid als SBZ-H (en dus beschermd door art. 6, lid 2 tot 4 Habitatrichtlijn) en als gecontroleerd overstromingsgebied. Anderzijds blijkt uit de hoger aangehaalde stukken (bij de feiten, 10.3.) dat het reeds eerder als SBZ-V (vogelrichtlijngebied) had moeten zijn aangeduid, zodat het volgens de rechtspraak van het HJEG dus naar recht reeds dezelfde bescherming genoot. Ook in de nota 'Beheer van Natura 2000 gebieden' van de Europese Commissie van april 2000 (STUK 7 A) p. 41 wordt eraan herinnerd dat 'maatregelen die vereist zijn voor de normale tenuitvoerlegging van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn niet gelden als compensatie voor een tot schade leidend project. Compenserende maatregelen zijn altijd extra maatregelen, boven en behalve de correcte tenuitvoerlegging van de Richtlijn als zodanig'.

De bescherming als vogelrichtlijngebied (ong. 781 ha) met besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 1998 is dus een niet vernieuwende overdruk.

De aanduiding als vogelrichtlijngebied biedt geen bijkomende bescherming en kan dus onmogelijk een compensatie vormen.

Voor de vernielde natuurlijke habitats (SBZ-H) is het nog evidentier geen compensatie aangezien het SBZ-H niet wordt uitgebreid.

Uit de voorbereidende nota van het Instituut voor Natuurbehoud blijkt overigens duidelijk dat de meeste uitbreidingen in de categorieën 1 en 11 worden gerangschikt, d.w.z. géén compensaties zijn, maar correcties omdat het om gebieden gaat die sowieso dienden te worden beschermd. De Europese Commissie heeft de Vlaamse regering daar ook op 22-12-1998 aan herinnerd (STUK 3 Q).

7.3.3. Ook om feitelijke redenen kan het gebied te Kruibeke onmogelijk als compensatie gelden voor de aantastingen door de havenuitbreiding.

Zoals het Instituut voor Natuurbehoud het stelde in de nota van januari 1999 (STUK 3 X)

'Om de waarde van deze compensatie te kunnen evalueren moeten we een vergelijking maken tussen wat verloren gaat en wat gewonnen wordt. Daarom wordt een vergelijking gemaakt van de vogelstand in het vogelrichtlijngebied Schorren en Polders van de Beneden-Scheldeten tijde van de aanduiding en de huidige situatie en wordt een inschatting gegeven van de verwachte verliezen '.

Voor zover dit gebied al zou kunnen worden omgetoverd in een brakwatergebied - wat o.i. onmogelijk is (zie hierboven) - is dat in elk geval tot op heden nog niet gerealiseerd. Er zijn bv. nog geen brakwaterslikken- en schorren 'beschikbaar'. Er is ter plaatse nog geen enkele concrete stap gezet; daartoe zijn zoals gezegd nog onteigeningen nodig, infrastructuurwerken en vervolgens moet nog een begin worden gemaakt met de natuurontwikkeling aldaar, vooraleer er een effectieve compensatie is. Alleen al om die reden is havenuitbreiding jaren te vroeg goedgekeurd en manifest onwettig';

Overwegende dat de verwerende partij dit onderdeel van het middel beantwoordt als volgt :

“De laatste toepassingsvoorwaarde van artikel 6, 4. van de Richtlijn 92/43/EEG betreft het aanduiden van compenserende maatregelen. Verzoekende partijen menen dat de Vlaamse regering in gebreke is gebleven bij de opmaak van het gewestplan in een behoorlijke compensatie te voorzien. Zulks wordt verder uitvoerig weerlegd.

In de uitvoering van het Actieprogramma van 20 januari 1998, aldus met inbegrip van de bestreden gewestplanwijzigingen, werden twee soorten compensaties voorzien :

- Aanduiding van het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde als vogelrichtlijngebied en zonering hiervan als overstromingsgebied;
 - Opname in het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren van stedenbouwkundige voorschriften in functie van de richtlijn 79/409/EEG
- a. Aanduiding van het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde als vogelrichtlijngebied en zonering als overstromingsgebied.

1 .

Gevolggevend aan het actieprogramma van de Vlaamse regering van 20 januari 1998 werd door de administratie en de bevoegde kabinetten consequent een strikte, tijdsgebonden procedure gevolgd, die moet leiden tot de realisatie van dit programma. Dit hield vooreerst in dat beslissingen werden genomen omtrent de compensaties om de globale kwaliteit van de ter uitvoering van de Europese Richtlijnen aangeduide en voorgestelde speciale beschermingszones te waarborgen. Op 23 juni 1998 verleende de Vlaamse regering haar goedkeuring aan een 'Ontwerpbesluit houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerpplan tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren' op het grondgebied van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Lokeren (VR/98/23.06/DOC.0547). Op het vlak van de ruimtelijke ordening is dit besluit, dat bij uittreksel werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 8 augustus 1998, zowel belangrijk voor de realisatie van het actieprogramma als ook voor de compenserende maatregelen. Wat dat laatste aspect betreft, dient immers opgemerkt te worden dat voornoemd besluit ook beoogde de ruimtelijke bestemming van de compensatiegebieden, gelegen in de gemeente Kruibeke te wijzigen. Dit ontwerp gewestplan werd op 1 juni 1999 definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering. Het is door het arrest van Uw Raad nr. 87.739 van 31 mei 2000 geschorst, behoudens de compenserende maatregelen in Kruibeke !

Voormeld gewestplan voorziet in een aangepaste compenserende bestemmingswijziging van het gebied 'Kruibekepolder'. In overdruk wordt de bestemming 'gecontroleerd overstromingsgebied' gespecificeerd in een aanvullend stedenbouwkundig voorschrift. Dit voorschrift luidt :

'In een gecontroleerd overstromingsgebied is de uitvoering van alle handelingen en werken mogelijk in functie van natuurontwikkeling, ...'

Tevens wordt de bestemming van een deel van het gebied als 'gebied met verblijfsrecreatie' gewijzigd in 'natuurgebied'. Deze bestemmingen laten de aanleg en het beheer van een gecontroleerd overstromingsgebied in functie van de waterbeheersing in de polder te Kruibeke, Bazel en Rupelmonde toe als compensatie voor het verlies aan natuurwaarden in het op 17 oktober 1988 aangeduide vogelrichtlijngebied.

Daarnaast werd op 23 juni 1998 eveneens een 'Besluit van de Vlaamse regering tot de wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese

Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand' goedgekeurd, dit als compensatie-uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Momenteel loopt in opdracht van de administratie Waterwegen en Zeewezen, conform de Vlaamse regelgeving, een milieueffectenrapportage aangaande inrichting van een gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. In dit MER worden de dijkwerken, noodzakelijk voor de verbetering van de veiligheid, in samenhang met de mogelijkheden van de natuurontwikkeling en de landbouwuutbating, bestudeerd. Dit MER zal uiteindelijk aangaande de dijkwerken in het gebied twee uitvoeringsalternatieven onderzoeken m.n. één met een constante hoogte van de overloopdijk en één met een variabele, maar hogere overloopdijken. Voor elk van deze alternatieven wordt vervolgens de optimale natuurinrichting onderzocht.

Uiteraard wordt zeer veel aandacht besteed aan het natuurontwikkelingsscenario. Dit scenario is gebaseerd op een tweedeling van het gebied. In het Noordelijk deel wordt geopteerd voor een gereduceerd getij, waardoor binnen het overstromingsgebied slikken en schorren en andere overgangsgebieden kunnen ontstaan, die zeer geschikt zijn voor een groot aantal vogelsoorten. In het zuidelijk deel wordt geopteerd voor een natuurontwikkeling op basis van kwelwater dat in het gebied aanwezig is en waardoor waardevolle elzenbroeken verder kunnen ontwikkelen in combinatie met soortenrijke vochtige graslanden. Het moge duidelijk zijn dat de Vlaamse regering bij de uitvoering van het actieprogramma van 20 januari 1998 veel aandacht heeft besteed aan de compensatie van het verlies aan natuurwaarden binnen het op 17 oktober 1988 goedgekeurde vogelrichtlijngebied.

2.

Artikel 6, 4. van de Richtlijn 92/43/EEG bepaalt dat de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen moet treffen 'om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft'. De wijziging van het gewestplan is geenszins van aard om de algehele samenhang van Natura 2000 te ondergraven. Voor wijzigingen die de samenhang van Natura 2000 niet aantasten dienen krachtens de tekst van artikel 6, 4. van de Richtlijn 92/43/EEG geen compensatiemaatregelen te worden getroffen.

3.

Ongeacht de beperkte gevolgen van de gewestplanwijziging op het 'Vogelrichtlijn'-gebied 3.5. 'Beneden Schelde, Schorren en Polders' op de algehele samenhang van Natura 2000, heeft de Vlaamse regering toch in een compensatie willen voorzien. Als compenserende maatregel voor de inkrimping werd het 'Vogelrichtlijn'-gebied 12 'Durme en middenloop van de Schelde' met 781ha uitgebreid. Door het besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 werd het Vogelrichtlijn-gebied vergroot ! Hiermede staat vast dat de algehele samenhang van Natura 2000 in ieder geval behouden blijft rekening houdend met de verdere te nemen maatregelen voor het gebied.

De aanduiding van de gronden gelegen te Kruibeke-Bazel-Rupelmonde in aansluiting bij het bestaande 'Vogelrichtlijn'-gebied 12 'Durme en middenloop van de Schelde' gebeurde door het Instituut voor Natuurbehoud in haar adviesnota IN98.90. Door het Instituut wordt aangaande de compensatie overwogen :

'1) Compensatie vogelrichtlijn

Door de geplande werken gaat een groot deel van het Vogelrichtlijn-gebied nr 13 verloren. Bovendien werden in het verleden reeds diverse ingrepen in het gebied uitgevoerd zonder dat van enige compensatie sprake was. Daarom is het dan ook billijk om het verlies te compenseren met een significante oppervlakte. Het voorstel omvat een uitbreiding van een bestaand gebied.

Uitbreiding van Vogelrichtlijngebied nr. 12 'Durme en middenloop van de Schelde' met het geplande Gecontroleerd Overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde.

Na de grote overstromingen eind 1993 besliste de Vlaamse regering begin 1994 tot de uitvoering van een nood- en urgentieprogramma waterbeheersing. Dit omvatte o.a. een versnelde afwerking van het Sigmaplan en de aanleg van een gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde. In het kader van de Algemene Milieu Impact Studie Studie Sigmaplan (AMIS) die naar aanleiding van die regeringsbeslissing werd uitgevoerd werden voor dit overstromingsgebied vet-schillende alternatieve inrichtingsvormen voorgesteld. Het zogenoemde natuurontwikkelinginitiatief wordt door het MER ook als meest milieuvriendelijk beoordeeld. AWZ wenst zo snel mogelijk over te gaan tot de aanleg van dit gebied. Aansluitend hierop wordt dan ook voorgesteld om dit 550 ha grote gebied dat reeds aansluit bij het bestaande vogelrichtlijngebied en grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling biedt mede op te nemen in het VR gebied. Dit zal de waarde van het vogelrichtlijngebied zeker versterken. Het gebied is momenteel al broedgebied van Bijlage 1 soort Blauwborst, *Luscinia svecica*, en potentieel broedgebied voor soorten van Bijlage 1 zoals Bruine Kieken-dief, *Circus aeruginosus*, Roerdomp, *Botaurus stellaris*, Woudaapje, *Ixobrychus minutus*, Kwak, *Nycticorax nycticorax* en Porseleinhoen, *Porzana porzana* en kan bovendien belangrijk zijn als doortrek- en overwinteringsgebied van watervogels'.

Het behoeft geen verder betoog dat het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde in aansluiting bij het bestaande 'Vogelrichtlijn'-gebied 12 'Durme en middenloop van de Schelde' als compensatiegebied uiterst geschikt is.

Er werd voor geopteerd om, rekening houdend met de doelstelling van het NATURA-2000 netwerk, een samenhangend geheel van maatregelen voor te stellen. Daarom werd een uitbreiding van het huidige vogelrichtlijngebied in het Schelde-estuarium voorgesteld. Dit omvat zowel de gebieden die aan het getij onderhevig zijn als de typische rivierbegeleidende habitats. Daarnaast moet nogmaals worden gewezen op de aanleg van het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde (afgekort KBR), goedgekeurd bij beslissing van de Vlaamse regering dd. 23 juni 1998, en waarbij deze zone via de daartoe vereiste werkzaamheden kan worden ingericht tot een waterrijk gebied met een gecompenseerd-gereduceerd getijde.

4.

Bijkomend moet worden opgemerkt dat nu reeds het gebied KBR de karakteristieken vertoont van een waardevol gebied (adviesnota Instituut voor Natuurbehoud IN98.90). Een aantal zeldzame vogelsoorten nestelen er of houden er halt op hun jaarlijkse trektochten. Tevens stelt het Instituut voor Natuurbehoud uitdrukkelijk dat het gebied 'aansluit bij het bestaande vogelrichtlijngebied en grote mogelijkheden voor natuurontwikkeling biedt (...)'. De ecologische waarde en het grote ecologische potentieel dat de inrichting van de KBR-zone als gecontroleerd overstromingsgebied met zich meebrengt, staat aldus vast.

Conform de uitspraken van de lopende MER over het desbetreffende gebied en de onderbouwde studies van het instituut voor Natuurbehoud, kan de KBR ontwikkeld worden tot een zeer belangrijk waterrijk gebied dat in belangrijke mate de globale waarde van de speciale beschermingszone in deze omgeving kan versterken. De nodige uitvoeringsmaatregelen, zoals de onteigening van het volledig gebied, de herlocalisering van de betrokken landbouwers op een sociaal aanvaardbare wijze, evenals de inrichtingsmaatregelen zullen het voorwerp vormen van nieuwe beslissingen van de Vlaamse regering.

5.

Verzoekende partijen menen dat de aanduiding van het compensatiegebied als 'Vogelrichtlijn'-gebied geen enkele bijkomende bescherming voor deze gronden verschaft aangezien deze gebieden reeds waren opgenomen in het 'Habitatrichtlijn'-gebied. Verzoekende partijen verliezen hierbij evenwel uit het oog dat de bescherming uitgaande van de Richtlijn 79/409/EEG en de Richtlijn 92/43/EEG niet overlappen. Het is correct dat krachtens artikel 7 van de Richtlijn 92/43/EEG artikel 6, leden 2, 3, en 4, van deze Richtlijn mutatis mutandis van toepassing werden verklaard op de Vogelrichtlijn, dit neemt evenwel niet weg dat de specifieke beschermingsmaatregelen voor vogels die ter plaatse gelden door de classificatie van een gebied als speciale beschermingszone voor vogels in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG, geenszins voortvloeien uit de classificatie van dit gebied als speciale beschermingszone voor habitats in de kader van Richtlijn 92/43/EEG. Door de aanduiding van een gebied Kruikebeke-Bazel-Dendermonde, in uitbreiding van 'Vogelrichtlijn'-gebied nr 12 'Durme en middenloop van de Schelde', als speciale beschermingszone overeenkomstig Richtlijn 79/409/EEG, is dit gebied onderworpen aan een specifiek eigen beschermingsstatuut waaronder het voorheen nog niet ressorteerde. De argumentatie van verzoekende partijen faalt.

Benevens de vaststelling dat de aanduiding van een gebied als 'Vogelrichtlijn'-gebied een eigen en specifieke bescherming inhoudt, dient opgemerkt dat tot op heden de aanduiding van welbepaalde gebieden als 'Habitatrichtlijn'-gebied bij besluit dd. 14 februari 1996 geen enkele werkelijke rechtsbescherming voor deze gebieden verschaft. Krachtens artikel 4, 5, van de Richtlijn 92/43/EEG gelden de beschermingsmaatregelen van artikel 6, 2, 3 en 4, van deze Richtlijn immers slechts indien de door de Lid-Staten voorgestelde gebieden op een lijst van gebieden met communautair belang zijn geplaatst. Tot op heden heeft de Commissie de bedoelde lijst van gebieden van communautair belang, waarop gebieden met één of meer prioritaire typen natuurlijke habitats of één of meer prioritaire soorten staan aangegeven, nog niet vastgesteld. De aanduiding van een Habitatrichtlijngebied als Vogelrichtlijngebied bij wijze van compensatie verschaft aldus geen dubbele bescherming, aangezien er heden in Vlaanderen nog geen bescherming uitgaat van de voorlopige vaststelling van een grond als 'Habitatrichtlijn'-gebied. Ook om deze reden faalt de argumentatie van verzoekende partijen.

b. Opname in het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren van stedenbouwkundige voorschriften in functie van de Richtlijn 79/409/EEG:

1 .

Zoals voormeld bepaalt artikel 6, 4. van de Richtlijn 92/43/EEG dat de lidstaat alle nodige compenserende maatregelen moet treffen 'om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft'. Verzoekende partijen menen dat verwerende partij hieraan niet heeft voldaan bij de goedkeuring van de bestreden gewestplanwijzigingen. Zulks is onjuist.

In voorgaand onderdeel werd uitvoerig toegelicht dat verwerende partij middels het besluit van 23 juni 1998 een nieuw, 781 ha groot vogelrichtlijngebied (KBR) heeft aangeduid. Bovendien werd dit gebied zodanig gezoneerd, dat de realisatie van een ecologisch waardevol natuurgebied mogelijk werd (ge)maakt. Het zou volstrekt verkeerd zijn hieruit af te leiden dat zulks noodzakelijk was omdat de natuurwaarden in het op 17 oktober 1988 goedgekeurde vogelrichtlijngebied integraal zouden gaan verdwijnen. Integendeel, middels de bestreden gewestplanwijziging werden aanvullende voorschriften goedgekeurd die uitdrukkelijk naleving van de Richtlijn 79/409/EEG vooropstellen, en derhalve daardoor de realisatie van belangrijke natuurwaarden beogen.

2.

Er moet worden opgemerkt dat er voor de Vlaamse regering geenszins de verplichting bestaat om alle gronden die op basis van de Richtlijn 79/409/EEG

als speciale beschermingszone werden aangeduid op het gewestplan als natuurgebied in te kleuren. Er is geen principiële strijdigheid tussen de begrippen vogelrichtlijngebied en industriegebied, tussen beide voorschriften is een perfecte coëxistentie mogelijk ! Artikel 3, 2. van de Richtlijn 79/409/EEG, dat vereist dat de ruimtelijke ordening binnen vogelrichtlijngebieden moet geschieden overeenkomstig de ecologische eisen van de leefgebieden, vereist niet dat de Vlaamse regering het gehele linkerscheldeoevergebied, met inbegrip van het gehele industriegebied, in natuurgebied moet zoneren. Artikel 3, 2. vereist dat men middels de ruimtelijke ordening voorziet in de nodige ecologische 'instrumenten' ter bescherming van de bestaande natuurwaarden.

Middels stedenbouwkundige voorschriften in de definitieve vaststelling van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren bestreden, wordt in het op 17 oktober 1988 goedgekeurde vogelrichtlijngebied 'De Beneden Schelde, Polders en Schorren' voorzien in een belangrijk ecologische 'instrumentarium' ter waarborging van de bestaande natuurwaarden. In het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren worden in bijlage 6 een reeks aanvullende stedenbouwkundige voorschriften opgenomen waarin expliciet maatregelen worden voorzien in het kader van de Richtlijn 79/409/EEG. In het kader hiervan is cruciaal het voorschrift onder artikel 13 :

'Artikel 13. Reservatiestrook tiestrook voor buffer

In deze reservatiestrook wordt een buffer ingericht tussen de zeehavengebieden en de aanpalende gebieden. De buffer heeft een gemiddelde breedte van 200 meter. Minstens de buitenste 100 meter van die buffer grenzend aan de gebieden die de zeehavengebieden omgeven, worden gerealiseerd als onderdeel van een volwaardig alternatief voor het verlies van natuurwaarden in de betreffende speciale beschermingszone toegewezen in toepassing van de Richtlijn van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand. Enkel werken, handelingen en wijzigingen met het oog op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van leef- en woongebieden zoals bedoeld in de richtlijn zijn toegelaten.

...' (...)

In het gehele linkerscheldeoevergebied worden krachtens de voormeld bestemmingsvoorschrift(en) nodige buffers en stroken aangelegd als compensatie voor het verlies aan natuurwaarden in het vogelrichtlijngebied. De Vlaamse regering heeft bij het goedkeuren van de bestreden besluiten derhalve ook om deze reden voldoende rekening gehouden met de bepalingen van de Richtlijn 79/409/EEG. De bestreden besluiten voorzien uitdrukkelijk in de aanleg van landschapselementen tot behoud, en bescherming, van de krachtens de Richtlijn 79/409/EEG bedoelde vogelsoorten :

'Overwegende dat voor de buffer (eerder 'volumebuffer'. maar aangepast op basis van het advies van de Raad van State) rond de Waaslandhaven niet langer wordt geopteerd om dit binnen de voorschriften van 'zeehavengebied type2' 'zeehavengebied met tijdelijk landbouwgebruik' (thans Zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming, op basis van het advies van de Raad van State) en 'multimodale logistieke zone in zeehavengebied type 2' te regelen; dat wordt geopteerd om een reservatiestrook van 250 meter boven deze bestemmingen in te tekenen waarbinnen de buffer, met een totale breedte van in principe 200 meter, kan worden aangelegd; dat het gedeelte van de reservatiestrook dat niet zal worden ingenomen door de buffer, na de realisatie van de buffer, de onderliggende bestemming krijgt; dat het door het intekenen van een reservatiestrook voor buffer ook duidelijk wordt waar de buffer moet worden aangelegd; dat behouden blijft dat in ieder geval in de buitenste 100 meter van de buffer enkel handelingen en

werken worden toegelaten die bijdragen tot de inrichting van het gebied als onderdeel van een volwaardig alternatief voor het verlies van natuurwaarden in het EU-vogelrichtlijngebied ten gevolge van de havenontwikkeling; dat de buitenste 100 meter van de buffer zal worden gerealiseerd door het uitgraven van een natuurtechnische watergang die zoveel mogelijk als een kreek ingericht wordt, dat ernaast een dijk wordt aangelegd met de uitgegraven grond; dat niet nu reeds voor alle infrastructuur voor de externe ontsluiting van het zeehavengebied reservatiestroken worden ingetekend, aangezien de juiste ligging ervan momenteel nog niet gekend is; dat voor de infrastructuur gericht op de externe ontsluiting van het zeehavengebied een ruimtelijk uitvoeringsplan moet worden vastgesteld voor zover geen specifieke reservatiestroken werden vastgelegd;

Overwegende dat de oorspronkelijke bepaling over de volumebuffer stelde dat het verlenen van vergunningen voor de verdere uitbouw van de maritieme infrastructuur in het zeehavengebied type 2 afhankelijk werd . gesteld van de effectieve realisatie van de buitenste 100 meter van de volumebuffer, dat deze bepaling, zoals de Regionale commissie van Advies terecht stelt, maritieme infrastructuurwerken in het zeehavengebied type 2 afremt; dat de buffer, naast haar rol als alternatief voor het verlies van natuurwaarden, ook bijdraagt tot de vrijwaring van de leefbaarheid van de omliggende dorpen; dat daarom wordt gesteld dat het uitvoeren van vergunde werken binnen het zeehavengebied type 2 in een zone van 500 meter vanuit de reservatiestrook afhankelijk wordt gesteld van de realisatie van de buffer',

Met betrekking tot de compensaties wenst verwerende partij tenslotte nog te verwijzen naar de bepalingen terzake in de nota van 29 april 1999 houdende 'Principes met betrekking tot het Strategisch Plan Linkerscheldeoevergebied' :

'9. ECOLOGISCHE INFRASTRUCTUUR BINNEN HET HAVENGEBIED :

Door de ecologische inrichting en beheer van minstens de buitenste rand van de volumebuffer, de pijpleidingstroken, de bermen en dergelijke meer wordt een voldoende ecologische infrastructuur binnen het zeehavengebied gerealiseerd. Deze ecologische infrastructuur is grotendeels nieuw te ontwikkelen binnen het ontwerp van de haven. In de uitvoeringsplannen wordt dit expliciet aangegeven.

Voor het waardevolle noordoostelijk deel van het gebied De Putten wordt het wegnemen of verminderen van de natuurwaarde door de havenuitbouw zo lang mogelijk in de tijd achteruitgeschoven als voor de economische behoeften mogelijk is en wordt anticiperend op deze inname een volwaardig alternatief in het gebied Prosperpolder-oost/Doelpolder-noord en in delen van de volumebuffer gerealiseerd.

NATUUR :

Rond het zeehavengebied ligt een kraal van grote gehelen natuur (in ontwikkeling). Het betreft de volledige Scheldeoeverstrook (behoudens de doorsteken voor havendokken-toegang(en) en getijdendokken), de gebieden Blokkersdijk, Groot Rietveld, Melkader, het oostelijk deel van de Zuidelijke Groenzone De Prosperpolder-oost/Doelpolder-noord (in omgeving Oude Doel) wordt versterkt door de inbreng van natuurwaarden. De volumebuffer heeft een essentiële bindende natuurfunctie tussen deze grote gehelen natuur.

Al deze grote gehelen natuur (in ontwikkeling) worden door het Vlaams Gewest verworven en door A.W.Z. (Scheldebijken), AMINAL, VLM voor Melkader gerealiseerd en beheerd, en dit in onderling overleg en met betrokkenheid van de verschillende partners.'

De nota van 29 april 1999 houdende 'Principes met betrekking tot het Strategisch Linkerscheldeoevergebied' concludeert dat als compensatie wordt voorzien :

- 100 buitenste meter van al de krachtens de bestreden beslissingen voorziene buffers;
- Ecologisch beheerde deel van de volumebuffers;
- in de Prosperpolder-oost/Doelpolder-noord;
- Melkader;
- Zuidelijke Groenzone-oost;
- Groot Rietveld;
- Ecologische infrastructuur binnen het zeehavengebied;
- Stroomopwaarts in het Scheldebekken in Kruibeke-Bazel-Rupelmonde;
- Mechels Broek;
- Battelsbroek

Er kan geen sprake zijn van een kennelijk onvoldoende compensatie voor het verlies aan natuurwaarden. De Vlaamse regering heeft vanaf de eerste dag, nl. in het actieprogramma dd. 20 januari 1998, alle noodzakelijk maatregelen getroffen om te voorzien in de vereiste compensaties";

Overwegende dat de tussenkomende partij dit onderdeel van het middel beantwoordt als volgt :

“523. De getroffen compensatiemaatregelen overtreffen, qua oppervlakte én kwaliteit, het vermeende verlies aan "natuurwaarden" meer dan ruimschoots :

- Vooreerst is de oppervlakte van het compensatiegebied 'Kruibeke-Bazel-Rupelmonde' veel aanzienlijker dan de oppervlakte ingekrompen vogelrichtlijngebied, laat staan de oppervlakte beschermde habitats binnen het betrokken gebied,
- Voorts verlenen de ruimtelijke bestemmingswijzigingen en het aanwijzingsbesluit aan het compensatiegebied 'Kruibeke-Bazel-Rupelmonde' voortaan een bescherming die het gebied voorheen niet had en ook niet overeenkomstig de vogelrichtlijn moest hebben. Het gaat dus wel degelijk om een aanvullende bescherming;
- Tenslotte werden in het bestreden besluit, ter compensatie van de verdere ontwikkeling van het linkeroevergebied, aanvullende planmatige argumentaties voorzien (zie nota verwerende partij, p. 100-104). Die gebieden werden integraal aangewezen, daar waar het aanwijzingsbesluit, dat voor het linkeroevergebied zelfs niet eens in zijn geheel werd opgeheven, geen integrale aanwijzing inhield.

524. Daarbij kan niet voorgehouden worden dat het gebied 'Kruibeke-Bazel-Rupelmonde' niet in aanmerking komt voor compensatie, op grond dat het gebied toch al zou voldoen aan de aanwijzingscriteria van artikel 4, leden 1 en/of 2, van de vogelrichtlijn en dus onder de aanwijzingsplicht valt. Nergens blijkt immers dat het gebied, rekening houdend met zijn huidige kenmerken, onder de aanwijzingsplicht valt. Het is niet omdat er in dat gebied reeds een aantal bijlage 1 en trekvogelsoorten voorkomen, dat het gebied daarom nu reeds als 'meest geschikte leefgebied' moet worden aangemerkt in de zin van artikel 4, leden 1 en 2 van de vogelrichtlijn, in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie. Verzoekers tot schorsing beweren veel, doch staven niets. Precies omdat het gebied 'Kruibeke-Bazel-Rupelmonde' nog niet aan de aanwijzingscriteria voldoet, verleent het compensatiebesluit een aanvullende bescherming.

525. Bovendien voorzien de ruimtelijke bestemmingsvoorschriften die aan het betrokken gebied worden toegekend, uitdrukkelijk dat de inrichting van het gebied als gecontroleerd overstromingsgebied gekoppeld wordt aan

natuurontwikkeling. Zulks blijkt uitdrukkelijk uit de adviesnota van het Instituut voor Natuurbehoud (Adviesnota 'Voorstel ter compensatie van het Vogelrichtlijngebied 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde' als gevolg van de aanleg van het Deurganckdok te Doel', Adviesnota IN98.90, p. 6).

526. Het gaat dus wel degelijk om een echte compensatiemaatregel. Inmiddels werd trouwens een aanvang genomen met de verdere tenuitvoerlegging van de compensatiemaatregel. Op 17 december 1999 gelastte de Vlaamse regering de Vlaamse Minister, bevoegd voor Openbare Werken, het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde te realiseren en over te gaan tot de onteigening en/of aankoop van de gronden nodig voor de realisatie van de ringdijk en de compartimenteringsdijken met alle bijbehorende infrastructuur, sluizen, wachtbekkens, enz. en tot de eventuele onteigening en/of aankoop van de gronden binnen het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde over te gaan. Tezelfdertijd werd de Minister van leefmilieu en landbouw gelast om het volledige gecontroleerde overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde in te richten ten behoeve van natuurontwikkeling en alle nodige studies voor de inrichting van het gebied uit te voeren.

527. Tot slot is nog op te merken dat de omvang van de compensatiemaatregelen tevens werd ingegeven door de ingrepen die in het verleden in het havengebied hebben plaatsgevonden (zie Adviesnota van het Instituut voor Natuurbehoud, Voorstel ter compensatie van het Vogelrichtlijngebied 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde' als gevolg van de aanleg van het Deurganckdok te Doel, juni 1998, IN98.90 p. 4). Ook daaruit blijkt dat de getroffen compensatiemaatregelen qua oppervlakte én kwaliteit, de bestreden ingreep meer dan ruimschoots overtreffen";

Overwegende dat artikel 6, lid 4, van de habitatrichtlijn bepaalt wat volgt :

"Indien een plan of een project, ondanks negatieve conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, neemt de Lid-Staat alle nodige compenserende maatregelen om te waarborgen dat de algemene samenhang van NATURA 2000 bewaard blijft. De Lid-Staat stelt de Commissie op de hoogte van de genomen compenserende maatregelen. Wanneer betrokken gebied een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat en/of prioritair soort is, kunnen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten dan wel, na advies van de Commissie, andere redenen van groot openbaar belang worden aangevoerd.";

Overwegende dat het betrokken gebied bij besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 als speciale beschermingszone nr. 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde" werd aangewezen als bedoeld in artikel 4 van de richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand (vogelrichtlijn); dat bij besluit van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 enerzijds deze speciale beschermingszone nr. 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde" werd ingeperkt en anderzijds de speciale beschermingszone

nr. 3.5. "Durme en middenloop van de Schelde" werd uitgebreid met het geplande gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde;

Overwegende, daargelaten de vraag of voornoemde compenserende maatregel een gebied betreft waarvan de eigenschappen en functies zodanig zijn dat zij als leefgebied voor de in bijlage I vermelde soorten voorkomend in de speciale beschermingszone nr. 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde" en de niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogels kunnen gelden, dat genoemd compensatiegebied blijkt te zijn gelegen in het gebied van communautair belang nr. 6 "Schelde en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Wetteren", waarvan aan de Europese Commissie mededeling is gedaan op grond van artikel 4, lid 1, van de habitatrichtlijn; dat er geen betwisting over blijkt te bestaan dat er een volledige overlapping is tussen het nieuwe gedeelte van de SBZ-V 3.5. en het voorgesteld habitatrichtlijngebied nr. 6 voor wat het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde betreft;

Overwegende dat, door het betrokken gebied als een gebied van communautair belang voor te stellen, het Vlaamse Gewest er zich op dat ogenblik reeds toe heeft verbonden dit gebied te onderwerpen aan de beschermende maatregelen opgelegd door de habitatrichtlijn; dat de verplichtingen die voor de Lid-Staten voortvloeien uit artikel 6, lid 2, van de habitatrichtlijn krachtens artikel 7 van dezelfde richtlijn eveneens in de plaats zijn gekomen van de verplichtingen die voor de Lid-Staten voortvloeien uit artikel 4, lid 4, eerste zin, van de vogelrichtlijn; dat in beide gevallen de Lid-Staten er toe gehouden zijn de passende maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats niet verslechtert; dat het feit dat de vogelrichtlijn is gericht op het bescherming van in het wild levende vogelsoorten en hun leefgebied, en de habitatrichtlijn op de bescherming van de "natuurlijke habitats" en de "wilde fauna en flora" niet wegneemt dat de te treffen passende maatregelen ter uitvoering van beide richtlijnen alleszins gedeeltelijk dezelfde zijn; dat aldus de aanwijzing als speciale beschermingszone ter uitvoering van de vogelrichtlijn van een gebied dat deel uitmaakt van een voorgesteld gebied van communautair belang ter uitvoering van de habitatrichtlijn op het eerste gezicht niet als een volwaardige compensatie kan gelden voor het verloren gaan van een gebied dat enkel als vogelrichtlijngebied was aangewezen;

Overwegende dat het vierde onderdeel van het zevende middel in de aangegeven mate ernstig is;

Overwegende dat verzoekende partijen, wat de tweede door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State opgelegde voorwaarde betreft, onder meer laten gelden wat volgt :

"De bestreden beslissing is zoals gezegd noodzakelijke voorwaarde voor de realisatie van het project Deurganckdok en havenuitbreiding, zoals dat in zijn geheel werd voorgesteld in de principesbeslissing van 20 januari 1998 en uitgewerkt wordt in het zgn. Strategisch Plan Waaslandhaven met onder meer nog de mogelijkheid van een tweede getijdendok dwars over het dorp. Anders dan voor de genoemde principesbeslissing gaat het hier immers om een wettelijk vereiste beslissing. Dit vloeit voort uit de bestemming van het Gewestplan zoals het in 1978 werd vastgelegd (en waaraan géén afbreuk werd gedaan door de Linkerschelde-oeverwet, zie hoger). Het feit dat dit project reeds aangevat was doet de noodzakelijkheid van een definitief vastgesteld gewestplan niet teniet.

Dat de verdwijning van het Dorp Doel en de realisatie van het project Deurganckdok in de huidige versie, gepaard aan de uitbreiding c.q. opspuiting van het industriegebied een ernstige en onherstelbare aantasting vormen van het woon- en leefmilieu en bedrijf van verzoekers is zo evident dat het door de Vlaamse Regering zelf aan een dele van haar beslissingen ten grondslag wordt gelegd. Het wordt ook onbetwist toegegeven, in het antwoord dat de Vlaamse regering heeft gegeven op de aanmaning van de Europese Commissie.

Hoewel dit eigenlijk overbodig moet zijn, wordt, gezien de houding die de verwerende partij en het Havenbedrijf Antwerpen in vorige procedures hebben aangenomen, dit evidente ernstig nadeel hieronder verder uitgewerkt.

a) Verdwijnen van Doel-dorp, wettelijk en omwille van de rechtszekerheid aangeduid als woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde.

De bestreden beslissing beoogt enkel en alleen de uitvoering mogelijk te maken van de principesbeslissing van 20-1-1998 en met name de aanleg van het Deurganckdok en de havenuitbreiding MIDA 1 en MIDA 11, door de uitvoering waarvan het woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde van Doel - en daarmee ook de bewoonbaarheid van de woningen van eerste en tweede verzoekers - onherstelbaar en onomkeerbaar worden beschadigd. De opspuiting en aanleg van industriezones in het polderlandschap ten Noord-Westen van het Doeldok (de zgn. twee MIDA-zones - Maritime Industrial Development Areas), de inplanting van industrie in die gebieden, de wegenontsluiting, de verkeerstoename e.d.m. maken Doel en omgeving inderdaad onleefbaar. Het beoogt verder ook de fysische vernietiging van het dorp door middel van het zgn. Saeftinghedok mogelijk te maken.

In bijlage 6 van de aan de beslissing van 20-1-1998 voorafgaande nota aan de Vlaamse regering ('Containerdok-west: samenvatting leefbaarheidsstudie Doel') komt men tot volgende conclusie: 'Er dient dan ook besloten te worden dat de leefbaarheid van Doel bij uitbreiding van de Waaslandhaven boven het Doeldok niet verder kan worden gegarandeerd'.

De principesbeslissing van 20-1-1998 stelde verder vast (onderdeel 1.4) 'dat de leefbaarheid van de gemeente Doel ingrijpend wijzigt door de bouw van het Containerdok-West; de leefbaarheid van de deelgemeente Doel niet kan gewaarborgd worden en verder achteruitgaat naarmate de industrialisatie voortschrijdt'.

Gezien deze vaststellingen in die voorafgaande beslissing zelf staat de ernst en onherstelbaarheid van de schade die de bestreden beslissingen, die daartoe een noodzakelijke voorwaarde vormen, zullen aanrichten, buiten twijfel. De genoemde beslissing van 20-1-1998 wijst op de sterk verminderde leefbaarheid die zal voortvloeien uit de geluidshinder, de (nachtelijke) lichthinder, de

verkeersoverlast, de luchtvervuiling, en de vernieling van de natuurlijke en landschappelijke omgeving.

Een dergelijke ernstige aantasting van de leefbaarheid en het woonklimaat van de verzoekers vormt op zichzelf een ernstig nadeel in de zin van art. 17, 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (...).

Het gaat hier niet op de eerste plaats om een financieel nadeel (dat immers nog herstelbaar zou kunnen zijn), maar om de menselijke en morele schade die aan verzoekers en alle betrokkenen wordt aangericht.

(...)

c) Verdwijnen van landbouwgebied en verminderde leefbaarheid van het dorp Kieldrecht.

Door de uitvoering van de bestreden beslissing zal ook het landbouwareaal van tweede verzoeker onherstelbaar worden beschadigd. Het plan voorziet namelijk een snelle inname van de gronden in de zone genaamd MIDA-1 en een opspuiting van deze gronden, en vervolgens reeds gedurende de eerste jaren een verdere industrialisering. Ook de gronden die niet als eerste worden opgespoten zullen door verdroging grote schade ondervinden.

Ook het woonklimaat in Kieldrecht, woonplaats van tweede en derde verzoeker, zal onomkeerbaar worden aangetast door deze wijzigingen.

d) Aantasting door het baggerprobleem.

Een ernstig nadeel is ook de door de als zodanig bezegelde industrialisering van de linkeroever, zowel de dokken als de Zeeschelde, voor eeuwig en altijd zullen moeten uitgebaggerd worden met de regelmaat van een klok.

Op jaarbasis zal dit gaan om nog meer miljoenen m³ - dit nadat alleen al uit het Deurganckdok 34, 8 miljoen kubieke meter grond ! (Leefbaarheidstudie, STUK 5, p. 37 v.) moet worden geborgen.

Misschien is dit wel het meest dreigende ecologisch en landschappelijk nadeel. Immers: in Nederland is er ook al een probleem en de draagkracht van de poldergebieden en gemeenten aan de oevers van de Schelde is op dit vlak reeds overschreden.

Verdere belasting met dit afvalprobleem is vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling, een levensgroot probleem. Verdere belasting met dit afvalprobleem is vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling, een levensgroot probleem. Deze problematiek wordt goed uitgewerkt in de Leefbaarheidstudie van april 2000, p. 41 v. (Slibproblematiek), waarin de hoeveelheid vervuild slib die moet worden verwerkt wordt geraamd op 600.000 tds (ton droge stof) per jaar minstens tot 2006. Het gaat hier alleen om de droge stof die overblijft na lagunering, voordien gaat het om nog veel grotere (natte) hoeveelheden.

4. Het nut van de schorsing.

Tenslotte moet ook gewezen worden op het zeer concrete nut van een schorsing voor verzoekers.

Na schorsing zal men immers niet meer kunnen terugvallen op het voorlopig gewestplanbesluit van 1999 (de termijn van art. 11 Decreet Ruimtelijke ordening is verstreken), noch op het - reeds bij arrest van mei 2000 geschorste - definitieve gewestplan van juni 1999, maar slechts op het eerste gewestplan van 1978, waarin het dorp Doel woongebied is, en de meeste andere getroffen gebieden landbouwgebied.

BESLUIT : het gaat om zeer ernstige en zeer moeilijk te herstellen nadelen";

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt wat volgt :

1.

Principiële weerlegging van het MTHEN

Wanneer we de theoretische beschouwingen in verband met het MTHEN er op na slaan stellen we vast dat er twee basisvereisten zijn die dienen te worden nageleefd in hoofde van de verzoekende partij: zo moet zij het MTHEN met duidelijke en concrete gegevens staven en dient het MTHEN persoonlijk te zijn, hiermee gezegd voldoende individualiseerbaar. Op beide punten blijft de argumentatie van verzoekende partij in gebreke.

Voor wat betreft de staving van het MTHEN bepaalt artikel 8, 5° van het K.B. van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State dat de vordering tot schorsing een uiteenzetting van de feiten moet bevatten die kunnen aantonen dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de aangevochten akte of het aangevochten reglement de eiser een MTHEN kunnen berokkenen. Uit deze bepaling volgt dat verzoekers in casu zich niet mogen beperken tot het aangeven van algemeenheden maar dat zij zeer concrete gegevens moeten aanvoeren die er op wijzen dat ze persoonlijk een MTHEN zullen ondergaan indien de schorsing van de bestreden beslissing niet wordt bevolen.

Daar verzoekers vaak op zeer algemene en summiere wijze aangeven in welke mate verschillende deelaspecten van de bestreden beslissing een MTHEN kunnen veroorzaken dient derhalve prima facie te worden vastgesteld dat ze hier tekort is geschoten in de motivering. Anderzijds was de verzoekende partij misschien van oordeel dat het project in zijn geheel, evident een MTHEN oplevert. Zoals later echter nog zal blijken moet men concluderen dat in hoofde van de verzoekende partij de door haar -eveneens zeer algemeen aangegeven ernstige nadelen geen evident gevolg zijn van de uitvoering van de bestreden beslissing, noch van het project in zijn geheel. Bijgevolg dient deze onvoldoende motivering te worden vastgesteld. Het MTHEN is niet aangetoond.

Een tweede basiskarakter van het MTHEN dat meespeelt, is het vereiste van persoonlijk moeilijk te herstellen ernstig nadeel. Men mag zich immers niet beroepen op een MTHEN dat een derde zal ondergaan. Het nadeel dat men ondergaat mag aldus niet van te algemene aard zijn. Hieronder dient te worden verstaan dat er een geïndividualiseerde band bestaat tussen het MTHEN en de verzoeker. In casu wordt door verzoekende partij een amalgaam aan verschillende algemeen feitelijke nadelen opgesomd die zelden dergelijk individualiseerbaar karakter vertonen. Aangenomen dat de beoordeling inzake stedenbouw- en milieuaangelegenheden minder strikt is op het vlak van het persoonlijk karakter, kan men i.c. toch niet oordelen dat diverse MTHEN zoals deze worden aangehaald in het verzoekschrift een voldoende persoonlijk karakter hebben. Op basis hiervan dient men bij het overwegen van de aangehaalde nadelen voorbehoud te maken.

2.

De facto weerlegging van het MTHEN.

Verzoekers menen te kunnen uitgaan van een MTHEN daar de nadelen dewelke zij naar voorbrengen een logisch gevolg zouden zijn van de bestreden beslissing. Deze evidentie dient in casu toch betwist te worden, zeker daar verzoekers er slechts sporadisch in slagen om de door hen als nadelig omschreven situatie te linken aan het persoonlijk belang en de persoonlijke betrokkenheid. Zoals reeds principieel werd aangegeven, duiden verzoekers te vaak op een algemeen recht of nadeel, echter zonder het persoonlijk karakter van het MTHEN aan te tonen. Het MTHEN aldus evident noemen is allerminst correct.

2.1.

In de mate dat verzoekers hun MTHEN steunen op het feit dat de bewoonbaarheid (en leefbaarheid) van Doel onherstelbaar en onomkeerbaar wordt beschadigd door de bestreden beslissing, -en dat ingevolge hiervan de bewoonbaarheid in het gedrang komt-, weze in acht genomen dat in tegenstelling tot wat is opgenomen in het verzoekschrift, tweede verweerder, dhr. VAN BROECK hieruit geen ernstig en moeilijk te herstellen nadeel kan zien voortvloeien daar zijn woning zich bevindt buiten de grenzen van het gebied waarop de bestreden beslissing betrekking heeft. Bovendien dient ingevolge het algemeen karakter van de aangeduide nadelen te worden vastgesteld dat tweede verzoeker op geen enkele wijze aantoonbaar over een persoonlijk en concreet nadeel te beschikken ingevolge het bestreden besluit. Dat voor wat betreft tweede verzoeker het MTHEN afwezig is.

Voor wat betreft de woon- en leefkwaliteit dewelke voor eerste en derde verzoeker wordt gegarandeerd, dient men de aangehaalde nadelen van de uitbreiding van de haven na te gaan in de bestreden beslissing. Deze omvat het plan tot wijziging van het gewestplan, waarin duidelijk wordt dat voldoende buffers zullen worden aangebracht om de woonkern van Doel leefbaar te houden. Verzoekers focussen op de algemene onzekerheid die het gehele project met zich meebrengt voor de inwoners van Doel, hierbij implicerend dat de culturele, historische en/of esthetische waarde van het dorp onherstelbaar en onomkeerbaar wordt beschadigd. Prima facie lijkt het individualiseerbaar ernstig nadeel hier voor verzoekende partij ver te zoeken, maar vervolgen zij, de bewoonbaarheid van onze woningen komt in het gedrang daar het dorp niet meer leefbaar is. Het gaat verzoekende partij hier meer om een moreel belang dan een concreet of financieel belang. Het MTHEN steunen op een moreel belang is mogelijk doch eerder beperkt. In die rechtspraak van de Raad van State kan men immers kennis nemen van de stelling dat die annulatieprocedure (met voorop het bekomen van een vernietiging) op zich reeds een voldoende compensatie vormt voor geleden morele schade. In casu meent verwerende partij dat ook dit de onderliggende genoegdoening is voor verzoekende partij. Reeds verscheidene malen werd echter een beslissing -aangevochten omtrent dit project, dit vaak enkel om het geheel te vertragen of om publicitair-politieke redenen. Zeker in hoofde van eerste verzoekende partij, mevr. APERS, is het duidelijk dat het aanvechten van genomen besluiten bij de Raad van State een bepaalde vorm van morele genoegdoening verschaft daar zij reeds in alle procedures omtrent het 'Deurganckdok' is opgetreden (idem tweede verzoeker). Dit alles wijst erop dat men eigenlijk vanuit een algemeen gevoel van Doelenaar zijnde optreedt om de leefgemeenschap Doel te beschermen. Een vernietiging van de bestreden beslissing zou aldus een grote morele overwinning betekenen en hierbij het ernstig nadeel in hoofde van verzoekende partij wegwerken.

2.2.

(...)

Naast dit algemeen probleem inzake leefmilieu stelt men in hoofde van verzoekende partij ook nog voorop dat er een aantasting van het poldergebied komt door het slib dat afkomstig zal zijn van baggerwerkzaamheden. Echter dit is tot op heden geen probleem dat zich actueel kan stellen. De toekomst zal uitwijzen of er een probleem is. Weliswaar worden er uitgravingen gedaan en wordt er gebaggerd, maar het nadeel dat verzoekende partij tracht aan te tonen speelt niet zozeer bij het aanleggen van het dok, maar wel bij de exploitatie ervan. Het zal immers bij het gebruik van het dok zijn dat er regelmatig zal gebaggerd worden om voldoende diepgang te kunnen waarborgen aan de containerschepen. Echter de vaststelling dat het nadeel, i.c. baggerslib dat moet gestort worden, voortvloeit uit de exploitatie van het containerdok, kan uw Raad enkel doen besluiten dat er een ontstentenis is aan MTHEN m.b.t. de bouw van

het dok. Oordelen dat hier een MTHEN aanwezig is voor de verzoekende partij zou hier een onaanvaardbare draagwijdte geven aan het MTHEN.

BESLUIT MTHEN

Zowel bij aanduiding van het belang, als bij bovenstaande weerlegging van het MTHEN wordt duidelijk aangegeven dat de besproken argumentatie van verzoekende partij te algemeen en vaag omschreven wordt om te kunnen getuigen van enig MTHEN.

Verzoekende partij heeft bij het opstellen van de argumentatie van het MTHEN, verwerende partij willen vermurwen met een zeer uitgebreide lijst van allerlei nadelen die voldoende ernstig zou moeten blijken en daarom is bij de weerlegging van deze feiten enkel dieper ingegaan op de essentiële nadelen die door verzoekende partij wordt opgegeven. De overige nadelen die hier niet in extenso besproken zijn, hadden ofwel betrekking op algemene nadelen waarvan het onmogelijk is die voldoende te individualiseren terwijl verzoekende partij dat nalaat, ofwel dienden zij zich aan als fundamenteel onjuist.

Uw Raad zal zich moeten richten op de feitelijkheden. Verwerende partij wil de aandacht vestigen op enkele principiële regels die dienen gevolgd te worden bij de beoordeling van het MTHEN in deze procedure en in verband met dit project.

Uit deze overwegingen en uit alle andere feitelijkheden en argumenten die erbij aansluiten blijkt aldus dat er in hoofde van verzoekende partij geen MTHEN aanwezig is in de zin van de wet. Derhalve dient de vordering tot schorsing van het bestreden besluit onontvankelijk te worden verklaard";

Overwegende dat de tussenkomenende partij antwoordt wat volgt :

"B.1. Betreffende het nadeel van de tweede en de derde verzoekende partij, gezamenlijk genomen

700. Wanneer het nadeel te wijten is aan andere beslissingen - bijvoorbeeld aan eerdere of nog komende beslissingen - is er, overeenkomstig de rechtspraak van Uw Raad, geen sprake van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (LANCKSWEERDT, E., Het administratief kort geding, Antwerpen, Kluwer, 1993, 94). Voorts mag een verzoeker zich niet beperken tot vaagheden of algemeenheden maar moet hij integendeel zeer concrete gegevens aanvoeren die aantonen dat hij persoonlijk een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan ondergaan (LANCKSWEERDT, E., I.c., 107).

701. Het nadeel dat tweede en de derde verzoekende partij in casu menen te zullen lijden ontstaat niet uit de bestreden beslissingen. Het voorgehouden nadeel ontstaat ten gevolge van een eventuele onteigening of ten gevolge van de werken. Het nadeel zal m.a.w. voortvloeien uit afzonderlijke beslissingen, die op dat ogenblik zullen kunnen worden aangevochten.

702. De eventuele, toekomstige inname van het landbouwareaal van de tweede en de derde verzoekende partij volstaat niet om een duidelijk, concreet en persoonlijk moeilijk te herstellen ernstig nadeel in hun hoofde te weerhouden: hiervoor wordt immers op het ogenblik van de toekomstige inname een passende onteigeningsvergoeding betaald. (...)

B.2. Betreffende het nadeel van de derde verzoekende partij

703. Overeenkomstig de rechtspraak van Uw Raad is er slechts sprake van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel indien wordt aangetoond, of op zijn minst aannemelijk gemaakt dat vernietiging van het bestreden besluit zonder voorafgaande schorsing niet kan volstaan om aan een verzoeker een genoegzaam herstel van het door het bestreden besluit teweeggebrachte nadeel te waarborgen. De rechtsleer schrijft: 'Anders geformuleerd. : - wanneer het ingeroepen nadeel zou worden hersteld door een annulatiearrest, zal de schorsing niet worden bevolen' (LANCKSWEERDT, E., I.c., 97). Afgezien

hiervan kan een nadeel dat 'louter hypothetisch is volgens Uw Raad niet worden aangenomen als een moeilijk te herstellen ernstig nadeel (LANCKSWEERDT, E., l.c., 103).

704. In casu vermeldt de derde verzoekende partij dat de gronden die zij bezit gelegen zijn in een zone die de bestemming 'zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming' hebben. Voor de gebieden die de bestemming 'zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming' hebben staat immers vast dat de bestemming zeehavengebied slechts gerealiseerd kan worden vanaf de vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan. Art. 14 van de aanvullende stedenbouwkundige voorschriften bepaalt-, 'Dit ruimtelijk uitvoeringsplan kan slechts ten vroegste worden vastgesteld in het jaar 2007'.

705. Dit betekent m.a.w. dat de gronden van de derde verzoekende partij ten vroegste in 2007 hun bestemming als landbouwgebied kunnen verliezen. In die omstandigheden is aan te nemen dat een annulatiearrest van Uw Raad niet te laat zou komen om alsnog het nadeel dat de derde verzoekende partij beweert te ondervinden te voorkomen. Er moet dan ook besloten worden dat het nadeel van de derde verzoekende partij geen moeilijk te herstellen nadeel is.

706. De omstandigheid dat de derde verzoekende partij op zijn gronden niet kan herbouwen of een nieuwbouw vestigen volstaat niet om in hoofde van de derde verzoekende partij een ernstig nadeel te doen ontstaan. Minstens is er sprake van een louter hypothetisch nadeel. Het voorbeeld dat de derde verzoekende partij zelf geeft is hiervan een treffende illustratie. De derde verzoekende partij stelt immers dat, indien één van zijn stallen zou afbranden, hij geen nieuwe stal mag bouwen. Welnu, het afbranden van een stal is een loutere hypothese die niet volstaat om een moeilijk te herstellen ernstig nadeel aan te tonen";

Overwegende dat uit de gegevens van de zaak blijkt dat het bestreden besluit het dorp Doel, waar eerste verzoekster woonachtig is, en onmiddellijke omgeving bestemt tot zeehavengebied type 3 met veiligheidsoverdruk, en de aanpalende gebieden, waar de door tweede en derde verzoeker uitgebate landbouwgronden zijn gelegen, tot zeehavengebied type 2 en zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming; dat de door het bestreden besluit vastgestelde bestemmingen de directe grondslag vormen voor later te verlenen stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen; dat het door verzoekende partijen aangevoerde nadeel zijn rechtstreekse oorzaak vindt in de vastgestelde bestemmingen; dat de bestemmingsvoorschriften voor deze gebieden, hiervoor reeds uiteengezet, onmiskenbaar een directe, ingrijpende en ernstige weerslag hebben op de aard en de aanleg van de omgeving waarin de verzoekende partijen wonen, respectievelijk hun beroepsactiviteit uitoefenen; dat de uiteenzetting van verzoekende partijen voldoende concrete en precieze gegevens bevat, gekoppeld aan hun woonsituatie, respectievelijk de omstandigheden waarin zij hun beroepsactiviteiten met inachtneming van de geldende bestemmingsvoorschriften dienen uit te oefenen, die aannemelijk maken dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van het bestreden besluit een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen in de zin van artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Overwegende dat is voldaan aan de door artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State gestelde voorwaarden die vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing worden toegewezen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het verzoek tot tussenkomst van het GEMEENTELIJK AUTONOOM HAVENBEDRIJF ANTWERPEN in de vordering tot schorsing wordt ingewilligd.

Artikel 2.

Bevolen wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 houdende definitieve vaststelling van het plan tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Sint-Sint-Niklaas-Lokeren op het grondgebied van de gemeenten Beveren, Sint-Gillis-Waas en Stekene, in zoverre het het grondgebied van de gemeente Beveren betreft.

Artikel 3.

De vordering tot schorsing wordt voor het overige verworpen.

Artikel 4.

Het arrest wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op dezelfde wijze als het gedeeltelijk geschorste besluit.

Artikel 5.

De uitspraak over de bijdrage in de betaling van de kosten van de vordering tot schorsing wordt uitgesteld.

De kosten van de tussenkomst in de schorsingsprocedure, bepaald op 123,95 euro, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op dertig juli 2002, door de Xe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	A. BEIRLAEN,	kamervoorzitter,
	J. BOVIN,	staatsraad,
	G. DEBERSAQUES,	staatsraad,
Mevr.	A. WIJNANTS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. WIJNANTS.

A. BEIRLAEN.